

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY **2014**

SPIS TREŚCI

LIST OD KIEROWNICTWA	4
OBSZARY DZIAŁANIA FUNDACJI	8
PIĘTNASTY ROK DZIAŁALNOŚCI	
INICJATYWY W ZAKRESIE EDUKACJI	9
ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH	17
DZIELIMY SIĘ DOŚWIADCZENIEM POLSKIEJ TRANSFORMACJI	29
MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY	33
LUDZIE, PROJEKTY, INICJATYWY	34
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU ORAZ RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	48
RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	49
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU	50
INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU	53
RADA DYREKTORÓW	62
ZARZĄD I PRACOWNICY	64

LIST OD KIEROWNICTWA

LIST OD KIEROWNICTWA

Mamy przyjemność przekazać Państwu Raport Roczny stanowiący podsumowanie działań podjętych przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w piętnastym roku jej aktywności programowej.

Wydarzenie, którego nie sposób nie odnotować, mimo że wykracza poza ramy czasowe naszego Raportu, to jubileusz piętnastolecia Fundacji, jaki świętowaliśmy w gronie znakomitych gości 15 maja 2015 roku. Jubileuszową galę swą obecnością uświetnili: Pani Anna Komorowska, Małżonka Prezydenta RP; Profesor Jerzy Buzek, były Premier i Przewodniczący Parlamentu Europejskiego; Profesor Andrzej Rzepliński, Prezes Trybunału Konstytucyjnego; Krzysztof Kwiatkowski, Prezes Najwyższej Izby Kontroli; Ambasador USA Stephen Mull; Minister Jacek Michałowski, Szef Kancelarii Prezydenta RP; a także inni przedstawiciele władz oraz liderzy mediów i biznesu. W gali uczestniczyli Członkowie Rady Dyrektorów PAFW, realizatorzy fundacyjnych programów, liderzy PAFW i ich tutorzy, animatorzy aktywności lokalnej, przedstawiciele środowisk i instytucji blisko współpracujących z Fundacją, a wśród nich organizacji obywatelskich z całej Polski. Z okazji jubileuszu listy z gratulacjami nadesłali: Prezydent RP Bronisław Komorowski, Wiceprezydent USA Joe Biden oraz byli Prezydenci Polski – Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski. Uroczystość była okazją do uhonorowania statuetkami piętnastolecia naszych Partnerów – realizatorów programów PAFW, z którymi Fundacja współpracuje od wielu lat. Jubileusz 15-lecia PAFW był połączony ze zjazdem uczestników Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda, w którym udział wzięło 300 absolwentów programu z 11 krajów: Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Litwy, Mołdawii, Rosji, Słowacji i Ukrainy.

Założycielem i fundatorem Fundacji był Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości, który od 2000 roku przekazał do funduszu wieczystego PAFW 255 milionów dolarów. Przez 15 lat Fundacja przeznaczyła na swą działalność programową ponad 155 milionów dolarów ze 187 milionów przychodów osiągniętych z zarządzania kapitałem żelaznym.

Realizując swoją misję umacniania efektów polskiej transformacji oraz dzielenia się doświadczeniami Polski z innymi krajami Europy Środkowej i Wschodniej, w ciągu całego piętnastolecia Fundacja uruchomiła 35 programów, które umożliwiły sfinansowanie 26 tysięcy stypendiów dla młodych ludzi z niezamożnych rodzin, przeszkolenie 65 tysięcy nauczycieli w zakresie nowoczesnych metod nauczania, czy też zrealizowanie 11 tysięcy lokalnych projektów skierowanych do setek tysięcy osób. Z oferty programowej Fundacji bezpośrednio skorzystało 13 tysięcy szkół, a 20 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych zostało objętych szkoleniami służącymi podnoszeniu ich kwalifikacji i kompetencji.

Jednym z najważniejszych wydarzeń, jakie w ostatnim czasie miało miejsce w działalności programowej PAFW, to pomyślne zakończenie siedmioletniej współpracy z Fundacją Billa i Melindy Gatesów w realizacji unikalnego w skali kraju Programu Rozwoju Bibliotek. Dzięki niemu polskie placówki biblioteczne zlokalizowane poza wielkimi aglomeracjami miejskimi uzyskały dostęp do sprzętu komputerowego, Internetu i szkoleń. Przedsięwzięcie, realizowane od 2008 roku do kwietnia 2015 roku przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, zostało sfinansowane w głównej mierze z grantu w wysokości blisko 31 milionów dolarów przekazanego PAFW przez Fundację Gatesów. Dodatkowo firma Microsoft bezpłatnie udostępniła bibliotekom oprogramowanie o łącznej wartości ok. 18 milionów dolarów. Program przyczynił się do przekształcenia blisko 4 tysięcy placówek bibliotecznych z 1256 gmin w nowoczesne, wielofunkcyjne centra informacji, edukacji, kultury i aktywności lokalnej. Obecnie wsparcie dla bibliotek jest kontynuowane w ramach strategii umacniania trwałości Programu Rozwoju Bibliotek.

W minionym roku podsumowaliśmy program „Obywatel i Prawo”, który przez 12 lat wspierał rozwój bezpłatnego poradnictwa prawnego w Polsce. W jego ramach dofinansowano 190 projektów, które umożliwiły udzielenie ponad 170 tysięcy porad prawnych i obywatelskich osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, a także utworzono ponad

LIST OD KIEROWNICTWA

200 punktów poradnictwa. Program wpisywał się w misję Fundacji, zarówno poprzez swoje meritum, jak i sposób realizacji, wspierał bowiem sieć organizacji pozarządowych oraz wolontariuszy zajmujących się poradnictwem, a tym samym wzmocniał społeczeństwo obywatelskie. Dzięki niemu rozwinęła się także debata publiczna dotycząca dostępu do pomocy prawnej, której efektem było m.in. wypracowanie propozycji rozwiązań systemowych. Dorobek programu jest obecnie upowszechniany poprzez portal www.obywateliprawo.pl.

W obszarze edukacji przedsięwzięciem zasługującym w minionym roku na szczególne odnotowanie jest „PROJEKTOR – wolontariat studencki”, obchodzący jubileusz dziesięciolecia. Program stanowi obecnie jedną z największych w Polsce inicjatyw angażujących wolontariuszy, o czym świadczy jego skala: 11 tysięcy studentów-wolontariuszy, 27 tysięcy projektów edukacyjnych zrealizowanych w około 2000 szkół z udziałem blisko 290 tysięcy dzieci i młodzieży. Dużym zainteresowaniem ze strony młodzieży cieszy się także program „Równać Szanse”, dlatego w 2014 roku rozszerzyliśmy jego ofertę o konkurs grantowy, w którym organizacje kierowane przez najaktywniejszych młodych liderów programu mogą uzyskać dotacje na realizację własnych projektów edukacyjnych.

Źródłem wielkiej satysfakcji są dla nas sukcesy uczestników innego fundacyjnego programu, który również obchodzi swoje dziesięciolecie. To program „Liderzy PAFW”, skupiający społeczników niezwykle zaangażowanych w działania na rzecz swoich lokalnych społeczności; ich grono liczy już ponad 500 osób. Spośród nich, 154 liderów wystartowało w wyborach samorządowych, które odbyły się na jesieni 2014 roku. Serdecznie gratulujemy grupie 67 wójtów, burmistrzów i radnych, którym udało się zdobyć mandaty. Wierzmy głęboko, że ich doświadczenie pozyskane w działalności społecznej przyczyni się do aktywnego i przynoszącego dobre efekty udziału w sprawowaniu władzy lokalnej.

Wśród przedsięwzięć Fundacji służących umacnianiu społeczeństwa obywatelskiego na uwagę zasługuje „Działaj Lokalnie”. W tym największym programie grantowym Fundacji, który wspiera i aktywizuje społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach, zrealizowano już blisko 7 tysięcy projektów lokalnych. Szczególną rolę odgrywa w nim sieć 60 Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL) – prężnych organizacji, obejmujących swoimi działaniami 580 gmin, organizujących konkursy grantowe w celu dofinansowania rozmaitych inicjatyw obywatelskich, które przyczyniają się do umacniania kapitału społecznego. W minionym roku 12 ODL otrzymało certyfikaty poświadczające spełnienie przez nie najwyższych standardów w realizacji programu „Działaj Lokalnie”. Warto podkreślić, że dobre praktyki z realizacji programu „Działaj Lokalnie” zostały w minionym roku zaprezentowane podczas „Capacity Development Forum” w Kijowie, w którym udział wzięło ponad 1000 organizacji społecznych z Ukrainy.

Rozszerzyliśmy zasięg „Lokalnych Partnerstw PAFW”, przedsięwzięcia wykorzystującego doświadczenia programu „Działaj Lokalnie”. W czwartej edycji, rozpoczętej w 2014 roku, do programu dołączyło 8 nowych partnerstw; tym samym uczestniczy w nim już 30 partnerstw, które swoim zasięgiem obejmują 73 gminy i prowadzą działania z zaangażowaniem ponad 300 partnerów, 6 tysięcy wolontariuszy i blisko 70 tysięcy członków lokalnych społeczności.

O nową ofertę wzbogacił się program „Nowe Technologie Lokalnie”, w którym szczególny nacisk jest położony na dostarczanie wiedzy umożliwiającej określanie potencjalnych form zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w organizacjach pozarządowych. Służy temu m.in. nowopowstała sieć TechKlubów, w ramach której w 16 miastach Polski odbywają się cykliczne spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu, samorządu i świata nauki, służące dzieleniu się doświadczeniem w zakresie praktycznego wykorzystywania potencjału nowoczesnych technologii. W pierwszym roku działania TechKlubów w spotkaniach tych wzięło udział ponad 3000 osób.

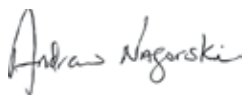
Od początku 2014 roku z uwagą i napięciem śledziliśmy wydarzenia, jakie miały miejsce na Ukrainie. Pierwsze inicjatywy wsparcia dla uczestników ruchów na rzecz integracji europejskiej oraz demokratycznych przemian za polską wschodnią granicą zostały podjęte już w lutym przez Fundację Edukacja dla Demokracji, realizatora programu „RITA” oraz zespół programu „Study Tours to Poland” z Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. We współpracy z Komitetem Obywatelskim Solidarności z Ukrainą przeprowadzono działania mające na celu wsparcie poszkodowanych obywateli Ukrainy, którzy przebywali na leczeniu w Polsce. Zorganizowano publiczną zbiórkę pieniędzy, z której środki zostały przeznaczone na zakup leków, pokrycie kosztów leczenia i żywność dla osób znajdujących się w szpitalach oraz w szpitalu polowym na kijowskim Majdanie, a także w innych ukraińskich miastach. Wsparcie otrzymały również osoby zaangażowane w działalność na rzecz demokratycznych przemian na Ukrainie oraz ich rodziny.

W ramach programów PAFW zostały uruchomione inicjatywy służące realizacji reform podjętych przez nowe ukraińskie władze. Przykładem takich inicjatyw mogą być wizyty studyjne przedstawicieli ukraińskich samorządów, zorganizowane w ramach programu „Study Tours to Poland” przy ścisłej współpracy ze Związkiem Miast Polskich oraz Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów, w partnerstwie ze Związkiem Miast Ukrainy. W ramach sześciu kilkudniowych wizyt Polskę odwiedziło 120 burmistrzów oraz innych członków lokalnych władz z 83 miast Ukrainy. Spotkania inauguracyjne odbywały się w Pałacu Prezydenckim, gdzie ukraińskich gości podejmował Minister Jacek Michałowski, Szef Kancelarii Prezydenta RP oraz Minister Olgierd Dziekoński. Głównym tematem spotkań było finansowanie samorządu terytorialnego, przejrzystość wydatkowania środków na cele lokalne oraz polityka regionalna. Przedsięwzięciem szczególnej wagi była wizyta w Warszawie kilkunastu wiceministrów ukraińskiego rządu odpowiedzialnych za integrację europejską, jaką zorganizowaliśmy w listopadzie 2014 roku we współpracy z Centrum Europejskim NATOlin. W sumie, w minionym roku w ramach fundacyjnych programów gościliśmy w Polsce ponad 500 osób z Ukrainy.

Na kilka miesięcy przed sporządzeniem tego Raportu z głębokim smutkiem pożegnaliśmy Frederica Bohena, który do 2014 roku był Członkiem Rady Dyrektorów PAFW. Fred, pełniąc przez kilka lat funkcję Przewodniczącego Komitetu Inwestycyjnego Fundacji, odegrał istotną rolę we wzmacnianiu finansowego i organizacyjnego potencjału PAFW, co pozwoliło nam rozszerzyć i wzbogacić inicjatywy programowe Fundacji. Będzie nam Go zawsze bardzo brakować.

Podsumowując piętnastoletnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności pragniemy serdecznie podziękować naszym Przyjaciółom - Członkom Rady Dyrektorów, Pracownikom i Współpracownikom, a także Partnerom oraz Liderom polskich organizacji obywatelskich, którzy niezwykle aktywnie współdziałali z Fundacją w realizacji wspólnych przedsięwzięć i okazywali życzliwe wsparcie dla podejmowanych przez nas inicjatyw. Wierzymy, że nadal będziemy mogli rozwijać naszą współpracę, zapewniając tym samym pomyślną kontynuację fundacyjnej misji przez wiele kolejnych lat.

Nowy Jork / Warszawa, czerwiec 2015 r.

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

OBSZARY DZIAŁANIA FUNDACJI

Inicjatywy w zakresie edukacji

ENGLISH TEACHING
RÓWNAĆ SZANSE
SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)
PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI
STYPENDIA POMOSTOWE
UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

Rozwój społeczności lokalnych

DZIAŁAJ LOKALNIE
WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
KONKURS “PRO PUBLICO BONO”
LOKALNE PARTNERSTWA PAFW
LIDERZY PAFW
PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK
NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE
OBYWATEL I PRAWO

Dzielimy się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE’A KIRKLANDA
PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)
STUDY TOURS TO POLAND (STP)

Monitoring, ewaluacje i analizy (MEVA)

Inicjatywy w zakresie edukacji

ENGLISH TEACHING

RÓWNAĆ SZANSE

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

STYPENDIA POMOSTOWE

UNIwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

Inicjatywy w zakresie edukacji

ENGLISH TEACHING

Realizowany od 2000 roku program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi. Tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach.

„English Teaching” jest przedsięwzięciem, które promując naukę języka angielskiego, pobudza i rozwija różnorodne inicjatywy społeczne. Ich efekty często wykraczają poza założony cel, co wyraża się w ogólnej aktywizacji społeczności lokalnych. Działania programu kierowane są głównie do nauczycieli języka angielskiego uczących w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz w przedszkolach na terenach wiejskich i w małych miastach. W ofercie programu znajdują się szkolenia dla nauczycieli połączone z możliwością realizacji przez nich małych projektów, a także doradztwo w zakresie przygotowania takich projektów.

W dotychczasowych edycjach programu, w latach 2000-2014, poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców, dofinansowano 860 projektów, w wyniku których w wielu szkołach po-

wstały kluby miłośników kultury anglosaskiej i języka angielskiego, biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz koła teatralne. Organizowano liczne konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. Dzieci i młodzież otrzymały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów oraz uczestnictwa w lekcjach prowadzonych przez native speakers. W projektach uczestniczyło bezpośrednio ponad 49 tysięcy uczniów i około 3 tysięcy nauczycieli, a pośrednio ponad 130 tysięcy rodziców oraz innych przedstawicieli lokalnych społeczności.

Oferta programu to także szkolenia metodyczne „Weekends with English Teaching” dla nauczycieli języka angielskiego z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców. Dotychczas przeprowadzono 109 takich szkoleń, a łącznie wzięło w nich udział prawie 5 tysięcy osób.

Najaktywniejsi nauczyciele uczestniczący w programie mają możliwość poszerzania swoich kompetencji podczas trzytygodniowej Letniej Szkoły „Teaching English to Speakers of Other Languages” (TESOL), organizowanej przez Uniwersytet Gonzaga w USA.

W ramach programu zorganizowano 12 ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw; uczestniczyło w nich łącznie około 6300 osób. Te coroczne spotkania, służące między innymi rozwojowi sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego z małych miejscowości, wspierane są przez portal społecznościowy i regularne e-newsy o innych inicjatywach edukacyjnych, takich jak granty, szkolenia, konkursy.

→ Dotacja PAFW wyniosła
6.054.424 USD,
 w tym 488.914 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

→ więcej informacji:
www.englishteaching.org.pl

RÓWNAĆ SZANSE

Celem prowadzonego od 2001 roku programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans na dobry start w dorosłe życie młodzieży z terenów wiejskich i małych miast (do 20 tysięcy mieszkańców), poprzez podnoszenie ich kompetencji i rozwój umiejętności społecznych, takich jak: praca w zespole, zdolność pozyskiwania wsparcia dla realizacji wytyczonych celów, czy umiejętność planowania swoich działań.

W ramach programu organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki oraz nieformalne grupy ubiegają się o dotacje na projekty, które pobudzają aspiracje poznawcze i twórcze dzieci i młodzieży, sprzyjają rozwijaniu ich umiejętności realizowania samodzielnie i realistycznie postawionych celów, kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnego środowiska. Dzięki realizowanym projektom młodzi ludzie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły. W 2014 roku, w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Grantowego oraz Regionalnego Konkursu Grantowego, dofinansowane zostały 134 projekty.

Ofertę programu uzupełniają szkolenia dla koordynatorów projektów – podnoszą ich kwalifikacje, uczą prowadzenia projektu z położeniem nacisku na angażowanie młodzieży jako aktywne-

go twórcy, uczestnika i bezpośredniego realizatora przedsięwzięcia. Koordynatorzy projektów mogą również skorzystać ze szkoleń ICT w ramach programu „Nowe Technologie Lokalnie”. W 2014 roku uczestniczyło w nich 66 osób.

Ważnym komponentem programu są Lokalne Fora „Równać Szanse”, organizowane cyklicznie przez organizacje biorące udział w programie. Fora są miejscem, gdzie instytucje i osoby zaangażowane w swoich środowiskach w działania na rzecz młodzieży prowadzą dyskusje na temat potencjału środowiska lokalnego, a także barier, które pomniejszają szanse rozwojowe młodych ludzi z małych miejscowości. W 2014 roku przeprowadzono 9 lokalnych forów z udziałem około 250 uczestników.

W minionym roku odbyła się druga edycja szkoły letniej dla najbardziej aktywnych uczestników projektów. Jej celem jest doskonalenie umiejętności realizacji

inicjatyw społecznych na rzecz lokalnego środowiska oraz rozwijanie kompetencji liderkich. Osoby, które ukończą szkołę letnią mają możliwość otrzymania dotacji na realizację projektów na rzecz swoich lokalnych społeczności.

W ramach programu w 2014 roku przeprowadzono specjalny konkurs na realizację przedsięwzięć z udziałem młodych ludzi, których celem było upamiętnienie 25 rocznicy przemian demokratycznych w Polsce. 15 projektów otrzymało dotacje na organizację konkursów, festynów, wystaw, biegów, happeningów i gier terenowych. W wydarzenia te bezpośrednio zaangażowało się blisko 400 młodych osób oraz ponad 3600 mieszkańców lokalnych społeczności.

Efekty czternastej edycji programu to przede wszystkim realizacja 2233 projektów z udziałem ponad 132 tysięcy uczestników (pośrednio wzięło w nich udział prawie 428 tysięcy osób), a także aktywizacja i integracja lokalnych środowisk wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży. Wydano 22 publikacje opisujące metodologię wybranych projektów modelowych, które mogą być realizowane w różnych częściach Polski. Publikacje są dostępne na stronie internetowej programu www.rownacszanse.pl. Powstało ponad 150 lokalnych organizacji pozarządowych, a wiele projektów jest kontynuowanych po zakończeniu finansowego wsparcia udzielonego w ramach programu.

Inicjatywy w zakresie edukacji

Poprzez program Fundacja wspiera inicjatywę Klubów Młodego Odkrywcy, będącą kontynuacją projektu modelowego zainicjowanego w ramach programu w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe, obecnie realizowaną przez Centrum Nauki „Kopernik”. Celem Klubów Młodego Odkrywcy jest popularyzacja zainteresowania naukami ścisłymi wśród dzieci i młodzieży. Formuła klubów umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez ekspe-

rymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych i łatwo dostępnych materiałów. Obecnie w Polsce działa prawie 300 takich klubów. Miniony rok zaowocował organizacją trzeciej edycji Forum Klubów Młodego Odkrywcy, która zgromadziła ponad 220 osób, z udziałem m.in. przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej, Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, a także opiekunów klubów działających w Polsce

oraz gości zagranicznych. Forum jest platformą kontaktów i wymiany doświadczeń, służy również promocji Klubów Młodego Odkrywcy.

→ Dotacja PAFW wyniosła

11.377.573 USD,
w tym 661.977 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

→ więcej informacji:

www.rownacszanse.pl

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

W ramach programu, realizowanego od 2000 roku, prowadzone są kompleksowe działania na rzecz podniesienia jakości polskiej oświaty z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych. Poprawa jakości pracy szkół, w szczególności z terenów wiejskich i małych miast, odbywa się głównie poprzez doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli. „SUS” wprowadza w ich codzienną praktykę autorski system zapewniania jakości, który w efekcie prowadzi do zwiększenia autonomii zespołu nauczycielskiego, wzmocnienia dyrektora jako lidera wdrażania zmian w szkole, poprawy pracy zespołowej oraz wpływa na podniesienie wyników nauczania.

Szeroki zakres programu „SUS” obejmuje m.in. szkolenia nauczycieli, warsztaty dla rad pedagogicznych, konferencje dla dyrektorów, kursy internetowe, systemowy program wsparcia we wprowadzaniu oceniania kształtującego, laboratoria edukacyjne, a tak-

że studia podyplomowe. Uczestniczące w programie szkoły wypracowują rozwiązania organizacyjne profesjonalizujące pracę nauczycieli, monitorują efekty swoich działań, dzielą się między sobą najlepszymi praktykami. Efektem realizacji programu jest pod-

niesienie jakości w kluczowych obszarach pracy szkół, jakimi są: efektywność kształcenia (nauczania i uczenia się uczniów), szkoła jako instytucja i relacje szkoły ze środowiskiem zewnętrznym.

→ Dotacja PAFW wyniosła

9.008.843 USD,
w tym 1.032.291 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

Centrum Edukacji Obywatelskiej

→ więcej informacji:

www.sus.ceo.org.pl

W ciągu 14 lat w programie uczestniczyło ponad 3000 szkół – z tego w zasadniczej części „SUS”, wprowadzającej nauczycieli w podstawy oceniania kształtującego, ponad 1200 szkół – a szkoleniami oferowanymi w ramach wszystkich komponentów „SUS” zostało objętych ponad 65 tysięcy nauczycieli.

Od 2009 roku realizowane są dwa duże projekty – „Nauczycielska Akademia Internetowa” (N@I) oraz „Akademia Uczniowska”. Pierwszy to zakrojone na najszerszą skalę w Polsce szkolenia na odległość dla nauczycieli różnych przedmiotów ze wszystkich typów i poziomów szkół oraz przedszkoli. Kursy „N@I”, wykorzystujące e-learning oraz coaching przez Internet, m.in. przygotowują nauczycieli do stosowania nowoczesnych technik informacyjnych w pracy z uczniami. „N@I” oferuje 7 rocznych kursów. W roku szkolnym 2013/14 w szkoleniach „N@I” wzięło udział 1743 nauczycieli.

Wieloletnie doświadczenia „SUS” wykorzystywane są w programie „Akademia Uczniowska”, finansowanym ze środków unijnych. Celem programu jest promocja matematyki i przedmiotów przyrodniczych wśród gimnazjalistów. Do końca 2014 roku projektem zostało objętych 300 gimnazjów i ponad 33 tysiące gimnazjalistów. Szkoły otrzymały fundusze na działanie kół naukowych z zakresu matematyki, fizyki, chemii i biologii (w tym na sfinansowanie dodatkowej pracy nauczycieli opiekujących się kołami), zestawy młodego odkrywcy oraz możliwości uczestnictwa w festiwalach nauki.

W ramach programu, od 2007 roku, przy współpracy z Collegium Civitas i Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Kadry Kierowniczej Oświaty, prowadzone są Studia Podyplomowe Liderów Oświaty, których zadaniem jest doskonalenie kwalifikacji dyrektorów szkół oraz pracowników organów nad-

zoru i kuratoriów oświaty. Dotychczas dyplom ukończenia studiów otrzymało 257 dyrektorów i wicedyrektorów szkół wszystkich szczebli.

PAFW jest partnerem przedsięwzięcia „Szkoła z klasą 2.0”, promującego wykorzystywanie w uczeniu się i nauczaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Jest ono rozwinięciem podjętej w 2002 roku akcji „Szkoła z Klasą”, która powstała z inspiracji programem „SUS”, a prowadzona była przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą”. Do końca 2014 roku przez wszystkie etapy akcji przeszło 8,5 tysiąca szkół z całej Polski. Jej kontynuację stanowiły takie inicjatywy, jak: „Nauczyciel z Klasą”, „Uczeń z Klasą” i „Szkoła Myślenia”. W 2014 roku uruchomiono pilotażowy projekt „Nauczyciel/ka I klasa” oferujący szkolenia, wsparcie eksperckie, a także platformę wymiany doświadczeń i inspiracji dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej.

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu grupy studentów-wolontariuszy (2-3 osoby) realizują przygotowane przez siebie projekty rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Są one prowadzone są w czasie wolnym od zajęć w trakcie roku szkolnego oraz w wakacje i ferie.

Projekty dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności; mogą to być np. zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne lub lingwistyczne. Poprzez promocję pozytywnych wzorców osobowych program zachęca uczniów do rozwijania swoich zdolności, zaś wśród studentów kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności i solidarności, umożli-

wiając im jednocześnie realizację swoich pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formule.

W dotychczasowych edycjach programu od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 27 tysięcy projektów edukacyjnych w 2000 szkół, z udziałem prawie 11 tysięcy studentów-wolontariuszy i blisko 290 tysięcy uczniów.

Program wsparli dwaj byli premierzy: profesor Jerzy Buzek i profesor Marek Belka, którzy w 2007 roku, jako wolontariusze, w okresie wakacji prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w kilku gminach wiejskich.

W 2012 roku Fundacja Rozwoju Wolontariatu, we współpracy z Kancelarią Prezydenta RP, zrealizowała projekt „Nowoczesny Patriotyzm”,

Inicjatywy w zakresie edukacji

w ramach którego ministrowie i radcy w Kancelarii Prezydenta RP odwie dzili 8 szkół w małych miejscowościach. Projekt, objęty honorowym patronatem Prezydenta Bronisława Komorowskiego, miał na celu upowszechnianie wiedzy o patriotyzmie, kształtowanie odpowiednich postaw wśród młodych ludzi, zapoznanie ich z lokalnymi tradycjami i narodowymi symbolami oraz krzewienie tolerancji i szacunku.

Od 2011 roku w programie regularnie prowadzony jest proces monitoringu i ewaluacji projektów prowadzonych przez studentów-wolontariuszy. Służy to zarówno pomiarowi bezpośrednich

wyników programu, jak i rozpoznawaniu oraz zrozumieniu jego oddziaływania. Wśród największych korzyści studenci-wolontariusze wymieniają możliwość zdobycia nowych, praktycznych doświadczeń, rozwój umiejętności komunikacji, zdobywanie nowych znajomości oraz dostrzeżenie ich działań społecznych przez uczelnie. Korzyści z udziału w „PROJEKTORZE” dostrzegają również placówki oświatowe, należą do nich: poszerzenie oferty edukacyjnej, zwiększenie atrakcyjności szkoły, a także pozytywne przyjęcie programu przez rodziców.

Program jest wspierany od lat przez sieć partnerów instytucjonalnych (szko-

→ Dotacja PAFW wyniosła

5.339.877 USD,
w tym 512.647 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

Fundacja Rozwoju Wolontariatu

→ więcej informacji:

www.projektor.org.pl

ły wyższe, samorządy, media) – obecnie należy do niej ponad 40 instytucji, wśród nich m.in.: Fundacja PGNiG im. Ignacego Łukasiewicza, będąca partnerem strategicznym, Fundacja Narodowego Banku Polskiego, Fundacja BGK, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Fundacja Orange, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Intel, Microsoft, PGNiG SA, Ministerstwo Skarbu Państwa, IBM, Euro<26, TVP INFO oraz Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl.

Program jest objęty honorowym patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej.

STYPENDIA POMOSTOWE

Przedsięwzięcie zostało zainicjowane w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem społeczny, jakim jest wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program ułatwia uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, w tym z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów.

„Stypendia Pomostowe” są wspólnym przedsięwzięciem wielu partnerów. Program jest finansowany przez: Polsko-Amerykańską Fundację Wolno-

ści, Narodowy Bank Polski, Fundację PZU, Fundację BGK, Fundację Orange, Fundację BGŻ, Fundację Wspomaganie Wsi, a także koalicję ok. 100 lo-

kalnych organizacji pozarządowych. Przedsięwzięcie jest realizowane przy wsparciu organizacyjnym Agencji Nieruchomości Rolnych i we współpracy

z Centrum im. Profesora Bronisława Geremka oraz Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Na realizację dwunastu edycji programu Partnerzy przeznaczyli 90,4 mln zł, w tym Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności 53,7 mln zł.

W ramach akcji „Dyplom z Marzeń”, której celem jest zachęcenie i wsparcie kolejnych lokalnych organizacji pozarządowych do realizacji inicjatyw stypendialnych zgodnych z ideą Programu Stypendiów Pomostowych, od 2006 roku 119 takich organizacji zaangażowało się w pomoc dla 2674 stypendystów.

Od początku programu przyznano łącznie ponad 18 tysięcy stypendiów. Stypendium na I rok studiów dziennych I stopnia lub jednolitych studiów magisterskich otrzymało ponad 13 tysięcy absolwentów szkół średnich. W ramach trzynastej edycji (2014/15) przyznano 811 stypendiów na I rok studiów w wysokości 500 zł miesięcznie.

Obecnie program jest rozbudowanym systemem stypendialnym, którego oferta wykracza poza pomoc na pierwszym roku studiów. Stypendyści, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce

mają szansę uzyskać wsparcie w kolejnych latach nauki: na II roku studiów – w ramach konkursu „Prymus”, stypendia korporacyjne na III i IV roku, stypendia w ramach inicjatywy „Studiuj za Granicą” oraz stypendia doktoranckie. Oferta programu to także stypendia językowe i warsztaty przygotowujące stypendystów do uczestnictwa w rynku pracy.

Program oferuje również staże wakacyjne w USA („the Polish-American Internship Initiative”), organizowane we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie. W latach 2011-2014, 73 studentów odbyło staże w ośmiu korporacjach: Chevron North America, Boeing, Citi, General Electric Hitachi, Pittsburgh Glass Works LLC, Raytheon BBN Technologies, Sikorsky Aircraft Corporation i Westinghouse Electric Company.

Jednym z segmentów programu były stypendia naukowe adresowane do wyróżniającej się w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w prywatnych szkołach biznesu. W latach 2001-2014 przyznano łącznie blisko 7 tysięcy takich stypendiów.

Przeprowadzone wśród stypendystów badania ankietowe wykazały, że dla 33 procent młodych ludzi ze wsi i małych miast Program Stypendiów Pomostowych był jedyną szansą na podjęcie studiów. Blisko 60 procent absolwentów w trakcie całego toku studiów uzyskało średnią ponad 4,0, a 70 procent studentów ukończyło studia w terminie. Zaledwie 3 procent rezygnuje. Ponad połowa zamierza dalej się kształcić po zakończeniu studiów.

Poprzez Program Stypendiów Pomostowych PAFW wspiera również działania na rzecz rozwoju inicjatyw stypendialnych i wolontariatu prowadzone przez Fundację Dobra Sieć; należą do nich między innymi portal www.mojestypendium.pl – największy w Polsce serwis internetowy poświęcony stypendiom, a także konkurs „Dobre Stypendia” promujący najlepsze programy stypendialne samorządów, uczelni, firm i organizacji pozarządowych.

Honorowy Patronat nad trzynastą edycją Programu Stypendiów Pomostowych objęła Anna Komorowska, Małżonka Prezydenta RP. Patronat medialny nad programem sprawują „Forum Akademickie” i „Perspektywy”.

→ Dotacja PAFW wyniosła
18.534.405 USD,
 w tym 1.579.669 USD w 2014 roku.

→ Realizatorzy programu:
**Fundacja Edukacyjna
 Przedsiębiorczości
 Fundacja Dobra Sieć („Moje
 Stypendium” i „e-wolontariat”)**

→ więcej informacji:
www.stypendia-pomostowe.pl
www.paii.pl
www.dobrasiec.org

Inicjatywy w zakresie edukacji

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

Program, którego realizacja rozpoczęła się w 2005 roku, ma na celu promowanie działań edukacyjnych i aktywizujących skierowanych do osób starszych oraz promowanie ich społecznego zaangażowania. Jest on realizowany przede wszystkim poprzez wsparcie i promocję inicjatyw społecznych podejmowanych przez seniorów oraz wykorzystanie ich potencjału, wiedzy, doświadczenia i czasu w działaniach na rzecz własnego otoczenia, a także poprzez wsparcie środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W ramach konkursu grantowego „Seniorzy w Akcji” oferowane są granty i szkolenia dla osób powyżej 60 roku życia, które chcą realizować działania społeczne i międzypokoleniowe oparte na własnym pomysśle. Adresatami konkursu są zarówno aktywni seniorzy działający w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku, jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami. Dotychczas dofinansowanych zostało 231 projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujące wolontariat seniorów. W siódmej edycji konkursu prowadzone są 33 projekty.

W ramach wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku program oferuje szkolenia, warsztaty oraz możliwość wymiany doświadczeń podczas konferencji dla przedstawicieli UTW. W latach 2004-2012 takie ogólnopolskie spotkania odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku, Płocku, Warszawie, Nowym Sączu i Katowicach. W latach 2011-2013 w ramach programu wspartych zostało 14 regionalnych spotkań UTW. Od 2013 roku reprezentanci Uniwersytetów Trzeciego Wieku biorą udział w cyklu warsztatów „UTW dla społeczności lokalnych”, wspierających two-

zenie na Uniwersytetach Trzeciego Wieku grup wolontariatu i współpracę ze społecznością lokalną.

Ponadto, w latach 2005-2008, w ramach konkursu grantowego skierowanego bezpośrednio do Uniwersytetów Trzeciego Wieku przyznanych zostało 131 dotacji na projekty podnoszące jakość oferty edukacyjnej, w tym zajęcia z komputerem i Internetem, służące dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów, a także angażujące osoby starsze w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu.

→ Dotacja PAFW wyniosła

3.461.910 USD,
w tym 301.542 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

**Towarzystwo Inicjatyw
Twórczych „ę”**

→ więcej informacji:

www.seniorzyw akcji.pl

Rozwój społeczności lokalnych

DZIAŁAJ LOKALNIE
WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
KONKURS „PRO PUBLICO BONO”
LOKALNE PARTNERSTWA PAFW
LIDERZY PAFW
PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK
NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE
OBYWATEL I PRAWO

Rozwój społeczności lokalnych

DZIAŁAJ LOKALNIE

Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowania kapitału społecznego. W ramach programu oferowana jest pomoc w tworzeniu aktywnych społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania. Każda społeczność to inni ludzie, inne zasoby, potrzeby, tradycje i doświadczenia, dlatego „Działaj Lokalnie” wspiera przedsięwzięcia o różnicowanym charakterze.

Dotacje przyznawane są na poziomie lokalnym w otwartych konkursach grantowych organizowanych raz w roku przez sieć Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL), która obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, działające na terenie od czterech gmin do kilku powiatów. Sieć ODL sukcesywnie powiększa się – od 15 ośrodków w 2004 roku do 60 organizacji w 2015 roku. Obecnie obejmuje blisko 600 gmin. W każdym województwie działa co najmniej jeden Ośrodek Działaj Lokalnie. Nowe ODL wyłaniane są w otwartym naborze przez Komisję Konkursową. Beneficjentami konkursów lokalnych są organizacje pozarządowe i nieformalne grupy obywatelskie, w imieniu których wnioski mogą składać organizacje oraz instytucje publiczne (szkoły, domy kultury, biblioteki), działające w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

W trzech pierwszych edycjach „Działaj Lokalnie”, od 2000 roku, w ogólnopolskich konkursach grantowych wsparto 356 projektów przy zaangażowaniu ponad 1 miliona dolarów ze środków PAFW. W 2004 roku dodatkowo uruchomione zostały lokalne konkursy, za pośrednictwem Lokalnych Organizacji Grantowych (obecnie nazywanych Ośrodkami Działaj Lokalnie). W latach 2004–2012 dofinansowano łącznie 99 projektów w konkursach ogólnopolskich, a 4886 dotacji przyznano za pośrednictwem sieci Ośrodków Działaj Lokalnie. W ramach VIII edycji programu, w dwóch konkursach grantowych, w 2013 i 2014 roku, w przyznano 1578 dotacji. Tematyka dofinansowanych inicjatyw dotyczy głównie wzmacniania współpracy wśród lokalnej społeczności, tworzenia nowych możliwości rozwoju osobistego i spędzania

wolnego czasu, a także podnoszenia atrakcyjności regionu.

Wspólnym mianownikiem dofinansowanych projektów jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować oraz reagować na nowe problemy. W realizację blisko 7 tys. projektów zaangażowanych było łącznie prawie 3 miliony uczestników, w tym ok. 150 tys. wolontariuszy. Dla realizatorów dofinansowanych inicjatyw organizowany jest konkurs „Opowiedz...”, nagradzający najciekawsze formy promowania i komunikowania podejmowanych w programie działań. Od kilku lat organizowany jest również konkurs, w którym dofinansowywane są najbardziej kreatywne pomysły na przeprowadzenie kampanii o możliwości przekazania 1% podatku na organizację pozarządową posiadającą status OPP.

→ Dotacja PAFW wyniosła
11.418.352 USD,
 w tym 940.117 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
**Akademia Rozwoju Filantropii
 w Polsce**

→ więcej informacji:
www.dzialajlokalnie.pl

Podnoszeniu jakości pracy Ośrodków Działaj Lokalnie służą organizowane w ramach programu szkolenia, warsztaty, spotkania regionalne oraz wizyty studyjne, które pozwalają na wymianę dobrych praktyk, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz zacieśniają współpracę wewnątrz sieci. Ośrodki Działaj Lokalnie najlepiej spełniające standardy w realizacji programu honorowane są Certyfikatami Najwyższych Standardów. Jest to forma docenienia ich za szczególne zaangażowanie i profesjonalizm w prowadzeniu działań służących rozwojowi i aktywizacji społeczności lokalnych, stanowiących wzór dla innych organizacji.

Zdobyte w programie doświadczenia Ośrodki Działaj Lokalnie wykorzystują m.in. angażując się w inne przedsięwzięcia Fundacji, takie jak „Lokalne Partnerstwa PAFW”, gdzie mogą

pełnić rolę liderów koalicji składających się z różnych beneficjentów programów Fundacji, którzy wspólnie realizują projekty społeczne odpowiadające na potrzeby ich społeczności. To także program „Liderzy PAFW”, w którym przedstawiciele ODL uczestniczą zarówno jako liderzy, jak i tuterzy, czy też „Nowe Technologie Lokalnie”, w którym m.in. współtworzą sieć Mobilnych Doradców wspierających inne organizacje w korzystaniu z ICT. Od 2013 roku Ośrodki Działaj Lokalnie biorą również udział w projekcie Narodowego Banku Polskiego i Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, w którym PAFW jest partnerem wspierającym – „Dobrze inwestuj w dobro. Nowe horyzonty zarządzania finansami”.

W ramach „Działaj Lokalnie” PAFW wspiera konkurs o tytuł „Dobroczyń-

cy Roku” i sprawuje patronat nad kategorią „Zaangażowanie lokalne” promującą aktywność społeczną przedsiębiorstw, które we współpracy z ODL przyczyniają się do trwałych zmian w lokalnych społecznościach. Fundacja jest także partnerem głównym Konkursu „Społecznik Roku”, organizowanego przez tygodnik Newsweek Polska (partnerem merytorycznym jest ARFP), którego celem jest nagradzanie obywatelskich postaw oraz promowanie aktywności pojedynczych osób i stojących za nimi organizacji w rozwiązywaniu różnych problemów społecznych.

W ramach programu Fundacja wspiera również plebiscyt „Gwiazdy Dobroczynności” organizowany przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, w którym osoby publiczne nagradzane są za swoją działalność charytatywną.

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Celem programu jest zapewnianie organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce, szczególnie z małych miast i wsi, wsparcia instytucjonalnego poprzez dostęp do informacji, poradnictwa i szkoleń. Sprzyja to poprawie warunków funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i podniesieniu jakości zarządzania nimi, co prowadzi do bardziej efektywnego działania i skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć społecznych.

Obecnie program przebiega na czterech ścieżkach.

Pierwsza – „Towarzystwo Wzajemnej Informacji” – to system informacji dla organizacji obywatelskich, którego głównym komponentem jest Portal Organizacji Pozarządowych www.ngo.pl; w 2014 roku Portal odnotował miesięcznie średnio ponad 870 tysięcy wizyt i ponad 656 tysięcy użytkowników. Na system składają się ponadto Informatorium z Infolinią 801-646-719, badania i publikacje, a także kwartalnik Trzeci Sektor wydawany przez Instytut Spraw Publicznych.

Druga – „EURO-NGO+” – ma na celu zwiększenie przez organizacje non-profit absorpcji środków Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programu PAFW „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003-2006, który przyczynił się do pozyskania przez polskie organizacje pozarządowe wiedzy na temat funduszy strukturalnych oraz podniesienia ich kompetencji, umożliwiając tym organizacjom skuteczne aplikowanie o środki unijne. Otrzymały one wsparcie w budowaniu partnerstw, rzecznictwie i udziale w procesach planowania funduszy

strukturalnych na lata 2007-2013 oraz obecnie – na lata 2014-2020. Działania informacyjne – takie jak serwis www.eu.ngo.pl, prowadzone są przez Federację Organizacji Pozarządowych Centrum Szpitalna, zaś działania rzecznicze – przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP). Oferta obejmuje również wsparcie eksperckie.

Trzecia ścieżka – „NGO Training” – zawiera dwa komponenty. Pierwszy – „Zarządzanie Finansami w NGO” (FI-MANGO) – to szkolenia, poradnictwo

Rozwój społeczności lokalnych

i publikacje dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach non-profit, w większości spoza dużych aglomeracji miejskich. Łącznie, w latach 2000-2013, w tego typu szkoleniach wzięło udział ponad 3700 osób reprezentujących ponad 2500 organizacji z całej Polski. Szkolenia realizowane są przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Drugi komponent, uruchomiony w 2013 roku, to kompleksowa oferta edukacyjna dla menedżerów NGO, składająca się z programu szkoleniowego „PROMENGO”, platformy e-learningowej „Kursodrom” oraz z warsztatów z zarządzania organizacjami pozarządowymi. Realizatorem tego kom-

ponentu jest utworzona przez PAFW Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich.

Czwarta ścieżka stanowi kontynuację wybranych działań prowadzonych przez Instytut Spraw Publicznych w ramach zakończonego w roku 2014 programu „Obywatel i Prawo”, który miał na celu poszerzanie i ułatwianie obywatelom dostępu do pomocy prawnej oraz pomoc w aktywizowaniu obywateli do korzystania ze swych praw w sferze publicznej. Kontynuacja polega na upowszechnianiu dorobku programu, podtrzymaniu działań informacyjnych i wydawniczych, m.in. poprzez portal www.obywateliprawo.pl, oraz monito-

→ Dotacja PAFW wyniosła

6.826.853 USD,
w tym 632.218 USD w 2014 roku.

→ Realizatorzy programu:

Stowarzyszenie Klon/Jawor
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego („FIMANGO”)
Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich („PROMENGO”)
Instytut Spraw Publicznych („Obywatel i Prawo”)

→ więcej informacji:

www.ngo.pl; www.frso.pl
www.promengo.pl;
www.obywateliprawo.pl

rowaniu działań na rzecz systemowego uregulowania dostępu do bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

Ponadto, w ramach programu, PAFW jest współorganizatorem corocznego spotkania organizacji wiejskich w Marózie. W spotkaniach służących integracji, wymianie doświadczeń, nabywaniu nowej wiedzy i umiejętności oraz współpracy bierze udział blisko 500 przedstawicieli 200 organizacji z różnych regionów Polski. Organizatorami spotkania są Fundacja Wspomagania Wsi i Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”. PAFW wspiera również prowadzone cyklicznie badania kondycji trzeciego sektora.

KONKURS „PRO PUBLICO BONO”

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od 2000 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności jest fundatorem nagród konkursowych.

Celem Konkursu jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali

kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności. Są one realizowane w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju śro-

dowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej.

Kapituła (jej pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-

Jeziorański) przy ocenie zgłaszanej inicjatywy bierze pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględnia stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami. Wyróżnione organizacje otrzymują nagrody pieniężne, które najczęściej służą kontynuacji podejmowanych przedsięwzięć.

W 2014 – roku 25-lecia przemian ustrojowych oraz 15-lecia Konkur-

su – przyznane zostały jubileuszowe Nagrody Pro Publico Bono Odrodzenia Niepodległej Rzeczypospolitej. Otrzymały je Stowarzyszenie Promocji Kultury im. Aleksandra Tansmana z siedzibą w Łodzi oraz Stowarzyszenie Polska Akademii Umiejętności z siedzibą w Krakowie. Wyróżnienia otrzymały Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Cywilizacyjnego „Ściana Wschodnia” z Sejnu oraz Stowarzyszenie Lekarze Nadziei z Krakowa.

W 2013 roku w ramach konkursu „Pro Publico Bono”, przyznana została również Nagroda im. Bolesława Wierzbiańskiego dla redakcji lokalnych tytułów prasowych z miejsco-

wości do 100 tysięcy mieszkańców; jej laureatem została redakcja tygodnika „Mazowieckie to i owo”. Nagroda ta była do 2011 roku przyznawana przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich. Obecnie jej gospodarzem jest Stowarzyszenie Gazet Lokalnych.

→ Dotacja PAFW wyniosła
2.403.134 USD,
 w tym 124.411 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono”

→ więcej informacji:
www.propublicobono.pl

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

Celem przedsięwzięcia jest inicjowanie i rozwój współpracy między uczestnikami różnych programów PAFW na rzecz tworzenia partnerstw mających realizować projekty ważne dla lokalnych społeczności. W podejmowanych działaniach wykorzystywana jest metoda animacji społeczności lokalnych służąca budowaniu dobra wspólnego w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę społeczną.

Dzięki różnorodnej ofercie programowej PAFW w wielu gminach w Polsce przeprowadzono projekty, których uczestnicy zdobyli doświadczenia i wypracowali zasoby stwarzające szansę na wyzwolenie dodatkowej energii obywatelskiej. Program „Lokalne Partnerstwa PAFW” stwarza beneficjentom takich projektów możliwość podejmowania partnerskich przedsięwzięć wykorzystujących ten potencjał w działaniach przynoszących korzyści członkom lokalnych społeczności, a jednocześnie przyczyniających się do dalszego umacniania lokalnego kapitału społecznego poprzez synergię doświadczeń i rezultatów wielu inicjatyw. W gminach, w których realizowane były różne programy Fundacji powstają partnerstwa składające

się beneficjentów programów PAFW (tworzą Grupę Inicjatywną stanowiącą trzon koalicji), do których dołączają samorządy, firmy, lokalne media oraz organizacje pozarządowe i instytucje, które dotychczas nie brały udziału w programach Fundacji. Liderami partnerstw w trzech pierwszych edycjach były Ośrodki Działaj Lokalnie. Od IV edycji programu, która rozpoczęła się w styczniu 2014, liderami mogą być również organizacje uczestniczące w jednym z następujących programów: „English Teaching”, „Równać Szanse”, „Szkoła Ucząca Się” (SUS), „Liderzy PAFW”, Programu Rozwoju Bibliotek oraz „Przemiany w Regionie” (RITA). W realizację projektów zaangażowani są liczni mieszkańcy gmin, w tym wolontariusze.

W dwóch pierwszych edycjach programu (w 2009 i 2010 roku) przyznano dotacje inicjatywom zgłoszonym przez 15 partnerstw, które były realizowane w 30 gminach różnych regionów Polski. Z udziałem ponad 200 partnerów udało się, m. in., zmienić regulacje prawne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w Żywcu, utworzyć pierwsze młodzieżowe radio internetowe w Nidzicy, stworzyć mobilną przestrzeń partycypacji obywatelskiej w Pielnie i Gniewie oraz zorganizować „Klub Flisaka” w Solcu nad Wisłą.

W trzeciej edycji programu dofinansowano projekty siedmiu partnerstw aktywnych na terenie 19 gmin. Rezultaty projektów przeprowadzonych

Rozwój społeczności lokalnych

z zaangażowaniem 130 partnerów to m.in. powstanie lokalnej, internetowej telewizji obywatelskiej w Grodzisku Mazowieckim, która jest współtworzona przez mieszkańców i wolontariuszy, zagospodarowanie publicznego parku w Biłgoraju i stworzenie na jego terenie wspólnej przestrzeni dla mieszkańców oraz odnowienie przyjaznych stosunków między dwoma gminami – Drawskiem Pomorskim i Złocieniem – poprzez wspólną rekonstrukcję historycznej bitwy o armatę. Partnerstwa z trzeciej edycji, dzięki dodatkowemu wsparciu finansowemu PAFW, kontynuują podjęte działania oraz pracują nad strategią utrwalania i usamodzielniania rezultatów swoich przedsięwzięć, a także budowania trwałości zawiązanych koalicji.

W obecnej, czwartej edycji programu udział bierze osiem nowych partnerstw, które realizują projekty na obszarze 24 gmin. Ich działania koncentrują się wokół stworzenia m.in. powiatowego centrum wolontariatu w okolicach Dębicy, grupy rekonstrukcyjnej w Stoczku Łukowskim,

PKS-ów – Przystanków Kulturalno-Społecznych w Elku oraz Młodzieżowych Rad Soleckich w Staszowie. W Supraślu podczas cyklicznych kawiarenek obywatelskich mieszkańcy projektują wspólną przestrzeń, w Dolinie Baryczy promowany jest produkt lokalny – karp, w Trzecieciu organizowane jarmarki różnorodności, a w Strachówce rozwija się „Rzeczpospolita Norwidowska”.

Łącznie we wszystkich edycjach zawiązało się 30 partnerstw, które swoim zasięgiem obejmują 73 gminy i prowadzą działania z zaangażowaniem blisko 400 partnerów.

Do absolwentów programu skierowana jest oferta pod nazwą „Pracownia Dobra Wspólnego”, w której obecnie udział biorą partnerstwa zawiązane w dwóch pierwszych edycjach programu. Jej celem jest upowszechnianie współpracy społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego, popularyzowanie metody animacji społeczności lokalnych, a także wzmacnianie trwałości dotychczas zawiązanych partnerstw. W ramach

→ Dotacja PAFW wyniosła

1.525.428 USD,
w tym 192.518 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

**Akademia Rozwoju Filantropii
w Polsce**

→ więcej informacji:

www.lokalnepartnerstwa.org.pl

inicjatywy oferowany jest dostęp do bazy materiałów (publikacji, filmów, gier obywatelskich), wsparcie eksperckie, udział w wizytach studyjnych i spotkaniach umożliwiających wymianę dobrych praktyk, a także możliwość uzyskania mini-grantu na realizację projektów edukacyjno-szkoleniowych. Dotychczas przyznano 28 dotacji, dzięki którym wypracowane zostały narzędzia animacji społeczności lokalnych, takie jak gry terenowe, quizy internetowe, kampanie społeczne, scenariusze szkoleń i warsztatów.

Program popularyzuje także metodę animacji społeczności lokalnych, która wypracowana została we współpracy z ekspertami z Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Została ona zaprezentowana została w publikacji „Jak budować dobro wspólne? Poradnik dla działających lokalnie”, wydanej przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce. Wzmacnianiu trwałości partnerstw i wymianie doświadczeń służą cykliczne warsztaty regionalne, seminaria oraz elektroniczny biuletyn programu współtworzony przez członków partnerstw.

LIDERZY PAFW

Celem programu, realizowanego przez Fundację Szkoła Liderów, jest wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie metody tutoring, polegającej na stałej współpracy lokalnego lidera z doświadczonym tutorem.

Program jest skierowany do aktywnych uczestników projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza: „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „Przemiany w Regionie” (RITA), „Lokalne Partnerstwa PAFW” i Programu Rozwoju Bibliotek.

Zasadniczą część programu to trwająca 12 miesięcy współpraca lidera z tutorem oraz cykl szkoleń dostosowany do potrzeb oraz priorytetów ich uczestników, na który składają się przede wszystkim planowanie własnego rozwoju, budowanie zespołu, kierowanie organizacją, komunikacja, angażowanie otoczenia i budowanie partnerstwa lokalnego. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności mają pomóc liderom w podejmowanych przez nich działaniach na rzecz lokalnych społeczności.

Istotnym komponentem programu jest oferta dla absolwentów – inicjatywa

„Alumni”. Umożliwia ona między innymi uczestnictwo w spotkaniach ze znanymi osobami życia publicznego, udział w warsztatach dostosowanych do potrzeb alumnow, a także możliwość uzyskania dotacji z funduszu rozwojowego programu na dalsze podnoszenie liderkich kompetencji. Dzięki subskrypcji elektronicznego newslettera absolwenci regularnie otrzymują informacje o bieżących działaniach prowadzonych w ramach programu. Wymiana doświadczeń pomiędzy liderami jest także możliwa poprzez roczne spotkania uczestników oraz portale społecznościowe.

Od 2008 roku, w ramach International Visitor Leadership Program i we współpracy z Ambasadą USA w Polsce, organizowane są wizyty studyjne w Stanach Zjednoczonych. W 2014 roku kolejna grupa liderów i tutorów wzięła udział w takiej wizycie.

W minionym roku odbyła się druga edycja „Laboratorium Innowacji Liderkich”

służącego wspieraniu liderów społeczności lokalnych w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań społecznych. W ramach tego przedsięwzięcia 15 liderów uczestniczyło w warsztatach, odbyło spotkania z ekspertami oraz współpracowało z 8 tutorami, którzy swoją wiedzę i doświadczeniem wspierali ich w budowie modelu biznesowego dla proponowanych rozwiązań. W rezultacie wypracowano 12 modeli dotyczących m.in. nowego funkcjonowania domów kultury, budowy platformy crowdfundingowej dla organizacji pozarządowych, prowadzenia teatru tworzonego przez osoby niepełnosprawne, czy uruchomienia kampanii na rzecz obecności kobiet w życiu publicznym. Partnerami inicjatywy byli Fundacja Ashoka Innowatorzy dla Dobra Publicznego, SAP i PriceWaterhouseCoopers.

154 absolwentów i uczestników programu „Liderzy PAFW” oraz dwóch tutorów (89 kobiet i 63 mężczyzn) w 2014 roku wystartowało w wyborach samo-

→ Dotacja PAFW wyniosła

3.329.106 USD,
w tym 400.712 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

Fundacja Szkoła Liderów

→ więcej informacji:

www.liderzy.pl
www.drzwipowoli.pl

Rozwój społeczności lokalnych

rządowych. Mandaty zdobyło 67 osób. Zdecydowana większość kandydatów – 65 procent – startowała z ramienia komitetów lokalnych.

W 2014 roku wydana została książka „Tutaj drzwi trzeba otwierać powoli”, składająca się z 10 reportaży prezentujących aktywność absolwentów programu. Opisane przez dziennikarzy histo-

rie pokazują lokalnych liderów, którzy z wizją i pasją działają w różnych zakątkach Polski na rzecz swoich społeczności. Jest to kolejna publikacja, która powstała, by promować program „Liderzy PAFW” i zmianę społeczną, jaka ma miejsce w wyniku jego realizacji.

Efekty dotychczasowych dziesięciu edycji programu to podniesienie kwa-

lifikacji 501 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie 60 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoringu. W obecnej dziesiątej edycji programu, rozpoczętej w 2014 roku, uczestniczy 36 liderów i 10 tutorów.

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Program skierowany jest do bibliotek publicznych wraz z filiami w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich oraz w miastach do 20 tysięcy mieszkańców. Jego główny cel to wspieranie bibliotek w przekształcaniu się w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, kultury i edukacji, animujące także aktywność obywatelską. Dzięki wsparciu jakie otrzymuje blisko 4 tysiące placówek bibliotecznych, mieszkańcy wsi i małych miast mają szansę na poprawę jakości swojego życia. Istotną częścią programu jest wzmacnianie kompetencji i prestiżu zawodowego bibliotekarzy.

Przedsięwzięcie było prowadzone do kwietnia 2015 w ramach partnerstwa Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Fundacji Billa i Melindy Gatesów. Stanowiło część szerszej inicjatywy „Global Libraries”; w wybranych krajach Fundacja Gatesów tworzyła partnerstwa w celu zapewnienia obywatelom bezpłatnego dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych poprzez sieć bibliotek publicznych.

Program Rozwoju Bibliotek rozpoczął się w 2008 roku od fazy planistycznej, w której opracowano szczegółowy plan wsparcia dla polskich bibliotek, poprzez m.in. zapewnienie im sprzętu komputerowego i oprogramowania, a także organizację szkoleń dla bibliotekarzy. Podpisane zostało również Porozumienie o Współpracy pomiędzy PAFW a Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Ministerstwo uruchomiło wówczas wieloletni program „Biblioteka+”, którego realizatorem został Instytut Książki. Cele obydwu przedsięwzięć są zbliżone, stąd intencją obydwu

stron było tak kształtować swoje programy, aby mogły się wzajemnie wzmacniać i uzupełniać.

Realizacja Programu Rozwoju Bibliotek rozpoczęła się w 2009 roku. Nabór uczestników odbywał się w drodze konkursu w trzech rundach. Do pierwszej rundy zakwalifikowano 1873 placówki biblioteczne. W drugiej rundzie, w 2011 roku, programem objęte zostały kolejne 1454 placówki. W pierwszej połowie 2013 roku odbył się nabór do trzeciej rundy, której realizacja było możliwa dzięki efektywnemu zarządzaniu środkami przekazanymi przez Fundację Gatesów oraz wkładowi finansowemu PAFW. Łącznie program obejmuje 3808 placówek bibliotecznych z 1256 gmin, co stanowi blisko 60 procent bibliotek zlokalizowanych na terenach wiejskich i w małych miastach.

Uczestnicy programu otrzymali wsparcie merytoryczne poprzez szkolenia (m.in. warsztaty planowania pracy biblioteki, szkolenia informatyczne i spe-

cjalistyczne profilujące dalszy rozwój biblioteki, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności) oraz wsparcie technologiczne w postaci nowoczesnego sprzętu komputerowego (w tym komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów, urządzeń wielofunkcyjnych, drukarek, projektorów multimedialnych i aparatów cyfrowych), a także oprogramowanie przekazane bezpłatnie przez firmę Microsoft. Placówki biblioteczne miały również możliwość aplikowania o granty na dofinansowanie działań ujętych w planach rozwoju bibliotek, wzbogacających oraz rozszerzających ich ofertę. Ponadto mogły uzyskać finansowanie na organizację spotkań współpracujących ze sobą placówek, celem integracji lokalnego środowiska bibliotekarzy i wymiany doświadczeń.

Bibliotekarze wzbogacają ofertę placówek, w których można m.in. odbyć kurs z obsługi komputera i Internetu, wziąć udział w spotkaniach z ciekawymi ludźmi, obejrzeć wystawę, zapisać się do klubu filmowego, znaleźć wsparcie przy pi-

saniu cv czy spotkać się z ludźmi o podobnych pasjach i zainteresowaniach. W efekcie biblioteki pełnią w swoich miejscowościach funkcję „trzeciego miejsca” – miejsca spotkań otwartego dla wszystkich.

Program wspierało Krajowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek, w skład którego weszło ponad stu przedstawicieli świata nauki, sztuki, gospodarki, mediów, polityki oraz sektora pozarządowego. Ponadto FRSI zawarła 16 porozumień regionalnych z władzami wojewódzkimi w całej Polsce, których celem jest promocja idei modernizacji bibliotek publicznych w małych miejscowościach. Partnerstwa na rzecz rozwoju bibliotek zawierane były także na poziomie gmin. Mają one formułę otwartą, uczestniczą w nich samorządy i inne instytucje ważne dla życia lokalnego – szkoły, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, media, a także lokalni liderzy.

Promocji bibliotek służyły również kampanie społeczne, takie jak ogólnopolska kampania „Biblioteka. Miejsce czytania, miejsce działania” oraz konkurs internetowy „Spotkajmy się w bibliotece”, a także odbywający się od 2010 roku doroczny ogólnopolski kongres bibliotek publicznych, z każdorazowym

udziałem ponad 400 uczestników, przede wszystkim z małych miejscowości. Rozwijana jest także inicjatywa „LABiB” obejmująca sieć kilkudziesięciu bibliotekarzy-innowatorów, którzy za pośrednictwem specjalnego portalu społecznościowego upowszechniają dobre praktyki działań podejmowanych przez biblioteki.

W działalność na rzecz placówek bibliotecznych włączone były także organizacje trzeciego sektora, m.in. Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja Ośrodka KARTA, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego oraz Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”. Przygotowały one dla bibliotek ciekawe propozycje wspólnego działania poszerzania ich usług w ramach oferty „Organizacje pozarządowe bibliotekom”. Program Rozwoju Bibliotek obejmował również działania mające na celu wzmocnienie całego systemu bibliotecznego, m.in. poprzez współpracę z Biblioteką Narodową, wojewódzkimi bibliotekami publicznymi oraz Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich.

W 2012 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, FRSI oraz Orange Polska zawarły istotne dla Programu Rozwoju Bibliotek porozu-

→ Dotacja PAFW wyniosła
2.525.655 USD,
w tym 1.104.252 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

→ więcej informacji:
www.biblioteki.org

mienie – przedłużające na kolejne trzy lata wspólne działania na rzecz internetyzacji bibliotek publicznych w Polsce, które po raz pierwszy zostało podpisane w 2009 roku. TP SA zobowiązała się wtedy zapewnić wszystkim bibliotekom publicznym w Polsce bezpłatne podłączenie do Internetu w technologii kablowej bądź w systemie bezprzewodowym o najwyższej możliwej przepływności łącza w danej lokalizacji, a także zwolnienie z opłat abonamentowych. Dotychczas z tej oferty skorzystało ok. 3500 placówek bibliotecznych.

W 2012 roku, za realizację Programu Rozwoju Bibliotek, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego otrzymała „E-Inclusion Award 2012”, przyznaną przez Komisję Europejską w konkursie promującym dobre praktyki w korzystaniu z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu. Do konkursu zgłoszono blisko 300 inicjatyw z 35 krajów.

Po trzech latach realizacji programu, na zlecenie FRSI, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” przeprowadziła badania ilościowe i jakościowe w gminach objętych programem, aby dowiedzieć się, jakie korzyści przynosi Polakom korzy-

Rozwój społeczności lokalnych

stanie z bibliotek. Wyniki przedstawiono zostały w raporcie „Po co Po la-kom biblioteki?”. Wpływ programu na uczestniczące w nim biblioteki został również przeanalizowany w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego i opisany w badaniu „Co się zmieniło w bibliotekach”, opublikowanym w lipcu 2014 r.

Program Rozwoju Bibliotek był do-tychczas finansowany głównie z grantu w wysokości blisko 31 milionów dola-rów, przekazanego Polsko-Amerykań-skiej Fundacji Wolności przez Fundację Billa i Melindy Gatesów. Firma Micro-soft przekazała bezpłatnie bibliotekom – zarówno uczestnikom, jaki i placów-ko niebiorącym udziału w Programie Rozwoju Bibliotek, ale będącym w jego

grupie docelowej – oprogramowanie o łącznej wartości ok. 18 milionów do-larów.

Realizacja programu we współpracy z Fundacją Gatesów zakończyła się w marcu 2015 roku. Wsparcie dla bi-bliotek będzie kontynuowane w ra-mach strategii budowania trwałości Programu Rozwoju Bibliotek.

NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE

Realizowany od 2012 roku program stanowi kontynuację wcześniejszych działań PAFW wspierających wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju lokalnym. Jego celem jest podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego użytkowania tego typu technologii. Szersze wykorzystanie ICT w codziennej pracy organizacji pozarządowych w istotny sposób usprawnia ich działania; w programie szczególny nacisk jest położony na organizacje z małych społeczności lokalnych.

Realizacja programu została poprze-dzona szeregiem analiz, które prze-prowadziła Pracownia Badań i Inno-wacji Społecznych „Stocznia”, a także konsultacjami z ekspertami krajowymi i zagranicznymi. Zebrano i udostępni-o informacje na temat stanu zaawan-sowania organizacji pozarządowych w dziedzinie wykorzystywania ICT, z uwzględnieniem poziomu wiedzy i kompetencji ich kadr w tym zakresie.

W trzech edycjach programu prze-prowadzono szkolenia tematyczne dla lo-kalnych organizacji pozarządowych prezentujące przykłady wykorzystania nowoczesnych technologii w komu-nikacji, marketingu czy zarządzaniu. Następnie niektóre z tych organiza-cji otrzymały dotacje na zakup sprzętu i oprogramowania, a także na projekty, których celem było praktyczne zastoso-wanie ICT w działalności trzeciego sek-

tora. Na ofertę programu składa się rów-nież Sieć Mobilnych Doradców ICT – 40 specjalistów świadczących bezpłatne usługi wsparcia technologicznego na rzecz lokalnych organizacji pozarządo-wych. Dotychczas Mobilni Doradcy udzielili ponad 800 porad, a z ich po-mocy skorzystało 400 organizacji.

Program zawiera komponent eduka-cyjny (m.in. portal technologie.ngo).

→ Dotacja PAFW wyniosła
911.128 USD,
w tym 374.531 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

→ więcej informacji:
www.technologielokalnie.pl
www.technologie.ngo.pl

pl) oraz system wsparcia, także finansowego, dla grupy wybranych organizacji non-profit. Szczególny nacisk jest położony na dostarczenie wiedzy umożliwiającej identyfikowanie potencjalnych obszarów zastosowania technologii informacyjnych w organizacjach pozarządowych. Służy temu m.in. uruchomiona w 16 miastach Polski sieć TechKlubów, w ramach których odbywają się cykliczne spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu, samorządu i świata nauki, służące dzieleniu się doświadczeniem w zakresie praktycznego wykorzystywania potencjału nowoczesnych technologii.

W 2014 roku w spotkaniach TechKlubów uczestniczyło przeszło 3200 osób.

W minionym roku uruchomiono również Fundusz Innowacji, będący instrumentem finansującym tworzenie nowych narzędzi ICT, które mogą być następnie wykorzystywane przez organizacje non-profit.

Ważną rolę w programie odgrywają ogólnopolskie Konferencje „Sektor 3.0” organizowane w Warszawie, a także Regionalne Fora Technologiczne. Wydarzenia te gromadzą przedstawicieli organizacji pozarządowych, specjalistów ICT z biznesu,

polityków, naukowców oraz ekspertów z zagranicy (m.in. z USA, Wielkiej Brytanii, Indii, Nigerii) – stanowią platformę wymiany informacji na temat współczesnych trendów wykorzystania Internetu w działalności społecznej oraz praktycznego zastosowania ICT w tej sferze. W latach 2012-2014, w trzech edycjach organizowanej w Warszawie Konferencji „Sektor 3.0” wzięło udział ponad 850 osób. Trzy Regionalne Fora Technologiczne, które odbyły się na Pomorzu, Podkarpaciu oraz Śląsku również cieszyły się dużym zainteresowaniem – uczestniczyło w nich łącznie ponad 400 osób.

OBYWATEL I PRAWO

Program, realizowany w latach 2002-2014, miał na celu wspomaganie rozwoju różnych społecznych form poradnictwa obywatelskiego i prawnego poprzez wspieranie organizacji pozarządowych udzielających bezpłatnych, specjalistycznych informacji prawnych i porad, a także aktywizację obywateli w korzystaniu ze swoich praw w sferze publicznej. Poprzez rozwój bezpłatnego poradnictwa prawnego program oferował pomoc przede wszystkim osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej; jednocześnie inicjował debatę publiczną na temat reformy systemu dostępu do pomocy prawnej.

W ramach programu organizowany był konkurs grantowy dla organizacji pozarządowych prowadzących poradnic-

two prawne i obywatelskie, w którym dofinansowano łącznie 190 projektów, w tym 150 w ramach otwartych kon-

kursów grantowych, a 40 w regrantingu prowadzonym przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych i Zwią-

→ Dotacja PAFW wyniosła

3.442.628 USD,
w tym 161.323 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

Instytut Spraw Publicznych

→ więcej informacji:

www.obywateliprawo.pl

Rozwój społeczności lokalnych

zek Biur Porad Obywatelskich. Projekty te umożliwiły udzielenie ponad 160 tysięcy porad prawnych i obywatelskich, stworzenie 218 nowych punktów poradnictwa, zorganizowanie 1100 szkoleń i konferencji oraz wydanie 225 publikacji i innych materiałów. Łączna kwota dofinansowania wyniosła ponad 6 milionów złotych. Ostatnie dwie edycje konkursu koncentrowały się na specjalistycznym poradnictwie dla osób z grup społecznych o określonych potrzebach prawnych, np. niepełnosprawnych, bezdomnych czy uchodźców.

Działaniom programu patronowała Rada Ekspertów złożona z autorytetów środowisk prawnych, która przedstawiała rekomendacje odnośnie rozwiązań ułatwiających obywatelom dostęp do pomocy prawnej. Rada dawała impuls do debaty publicznej poprzez organizację otwartych seminariów z udziałem przedstawicieli środowisk prawnych i mediów; dyskutowano m.in. o dostępie do bezpłatnej pomocy i informacji prawnej oraz o związanej z tym potrzebie dokonania zmian ustawodawczych i organizacyjnych, a także na temat ograniczonego dostępu do zawodów prawniczych, etyki prawniczej czy wyzwań stojących przed wymiarem sprawiedliwości. Ponadto Rada rekomendowała do realizacji projekty pilotażowe podejmujące problemy

o charakterze systemowym; dotyczyły one między innymi litygacji strategicznej w zakresie wybranej kwestii związanej z dostępem obywateli do pomocy prawnej, upowszechnienia mediacji cywilnej jako alternatywnego sposobu rozwiązywania sporów, współpracy organizacji pozarządowych z korporacjami prawniczymi na rzecz zwiększania dostępu najuboższych do pomocy prawnej, metod komunikowania się sądów z obywatelami, zdefiniowania podstawowych pojęć z zakresu poradnictwa prawnego, dostępu do informacji o aktach prawnych i orzecznictwie, a także współpracy organizacji pozarządowych z socjologami prawa. Efekty działań Rady Ekspertów były upowszechniane wśród pozarządowych organizacji poradniczych, w środowisku prawników, a także wśród decydentów i administracji wymiaru sprawiedliwości. W rezultacie prac Rady powstały m.in. wortal www.mediacja-jestemza.pl promujący mediację cywilną oraz Centrum Pro Bono, za pośrednictwem którego organizacje pozarządowe mogą uzyskać bezpłatną pomoc prawną ze strony renomowanych kancelarii prawniczych.

W ramach programu powstało Forum „Aktywny Obywatel” – niezależne ciało, które zajmowało się badaniami nad barierami ograniczającymi frekwencję wyborczą oraz wypracowa-

niem i upowszechnianiem rekomendacji na rzecz poprawy aktywności wyborczej obywateli. Forum skupiało kilkanaście osób zaangażowanych w inicjatywy zwiększenia partycypacji wyborców, w tym ekspertów (socjologów, psychologów, politologów i konstytucjonalistów) oraz liderów organizacji pozarządowych.

W grudniu 2014 r. odbyła się uroczysta gala podsumowująca dorobek programu. Powstał portal gromadzący zasoby zebrane zarówno z projektów dofinansowanych w konkursach grantowych, jak i z prac podejmowanych przez Radę Ekspertów i Forum „Aktywny Obywatel”. Nadal funkcjonuje Platforma Organizacji Poradniczych, w ramach której prowadzone jest rzecznicstwo pod kątem projektowania nowych funduszy unijnych, ma też miejsce integracja środowiska organizacji poradniczych, oferowane są im szkolenia oraz dyskusje z ekspertami w wybranych zagadnieniach. Kontynuacja wybranych działań, służąca upowszechnieniu dorobku programu, podtrzymaniu działań informacyjnych i wydawniczych, m.in. poprzez portal www.obywateliprawo.pl oraz monitorowaniu działań na rzecz systemowego uregulowania dostępu do bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego, ma obecnie miejsce w ramach innego programu PAFW – „Wspieramy Organizacje Pozarządowe”.

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE'A KIRKLANDA
PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)
STUDY TOURS TO POLAND (STP)

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE'A KIRKLANDA

Program, realizowany od 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej przedstawicielom krajów Europy Wschodniej, Zakaukazja i Azji Centralnej poprzez dwusemestralne studia uzupełniające na polskich uczelniach. Oferta stypendium skierowana jest do aktywnych liderów gotowych do działania na rzecz demokracji, gospodarki rynkowej, państwa prawa oraz społeczeństwa obywatelskiego. Aktualnie program jest adresowany do kandydatów z Ukrainy, Rosji, Białorusi, Mołdawii, Gruzji, Armenii, Azerbejdżanu, Kazachstanu i Kirgistanu.

Stypendyści Kirklanda studiują głównie wybrane aspekty ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych oraz dziennikarstwa. Studia odbywają w ramach indywidualnych toków nauczania na uczelniach w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Lublinie pod kierunkiem przydzielonych im opiekunów naukowych. Ważną częścią stypendium są staże zawodowe. W trakcie pobytu w Polsce wszyscy stypendyści spotykają się na czterech zjazdach. Dodatkowym elementem programu są zajęcia z zakresu realizacji projektów i pracy zespołowej. Stypendium,

przyznawane przez 9 miesięcy, pokrywa koszty nauczania, zakwaterowania, ubezpieczenia, podróży oraz zakupu pomocy naukowych.

Po zakończeniu programu z jego uczestnikami utrzymywany jest regularny kontakt, m.in. dzięki biuletynowi i zjazdom absolwentów. Byli stypendyści korzystają ze wsparcia Koordynatora Projektów Poststypendialnych, który pomaga im w utrzymywaniu kontaktów z Polską, a także w podejmowaniu przez nich wspólnych przedsięwzięć w ramach stowarzyszeń absolwentkich.

Nabór do nowej edycji programu ogłaszany jest w grudniu i trwa do marca następnego roku.

Rokrocznie w programie uczestniczy ok. 45 stypendystów. W latach 2000-2014 program ukończyło 610 osób z jednego kraju, w tym 309 z Ukrainy, 130 z Białorusi, 45 z Gruzji, 37 z Rosji, 23 z Armenii, 18 z Kazachstanu, 16 z Mołdawii, 12 z Litwy, 10 ze Słowacji, 6 z Azerbejdżanu i 4 z Kirgistanu.

W latach 2001-2013 realizatorem programu była Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta.

→ Dotacja PAFW wyniosła
10.595.459 USD,
 w tym 812.942 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
Fundacja Edukacja dla Demokracji

→ więcej informacji:
www.kirkland.edu.pl

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

Rozpoczęty w 2000 roku program jest adresowany do organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w krajach Europy Wschodniej, a także Zakaukazia i Azji Centralnej.

Poprzez otwarte konkursy grantowe dla polskich organizacji pozarządowych, przyznawane są dotacje na projekty mające na celu przekazywanie polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działań społecznych, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów. Maksymalna wysokość dotacji wynosi 12,5 tys. dolarów (ok 40 tys. złotych). Rocznie przyznawanych jest około 40 grantów.

W ramach programu organizacje mogą również ubiegać się o małe granty wyjazdowe z przeznaczeniem m.in. na konsultację projektu z partnerem zagranicznym przed złożeniem wniosku, wzmocnienie współpracy z organizacją partnerską, czy ewaluację zrealizowanego projektu. W ramach specjalnej ścieżki grantowej dotacje z programu „RITA” mogą być dofinansowaniem większego projektu, na który organi-

zacja otrzyma dotację z innych źródeł – polskich lub zagranicznych. Projekty muszą być zbieżne pod względem obszaru geograficznego i tematycznego z celami i zakresem programu „RITA”.

Ponadto, w ramach programu, polskim organizacjom pozarządowym i szkołom oferowane są szkolenia oraz wsparcie eksperckie, a także pomoc w ustanawianiu kontaktów i rozwoju współpracy z partnerami z zagranicy.

Co dwa lata, pod hasłem „Ambasadorzy Przemian w Regionie”, odbywa się spotkanie grantobiorców programu „RITA”, które służy integracji środowiska polskich organizacji pozarządowych działających poza granicami kraju oraz wymianie doświadczeń m.in. w zakresie współpracy międzynarodowej. W spotkaniu zorganizowanym w czerwcu minionego roku wzięło udział blisko 70 przedstawicieli NGO realizujących projekty dofinansowane w programie „RITA” w krajach takich

jak Ukraina, Białoruś, Armenia, Gruzja, czy Rosja, a także realizatorzy wizyt studyjnych do Polski organizowanych w ramach programu PAFW „Study Tours to Poland”. Gościem specjalnym spotkania był Andrew Nagorski, Przewodniczący Rady Dyrektorów PAFW.

Wymianie informacji między organizacjami i liderami społecznymi służy także portal społecznościowy www.civicportal.org. W jego ramach działa platforma e-learnigowa, na której oferowane są szkolenia dla polskich i zagranicznych NGO.

Główny konkurs grantowy jest ogłaszany dwa razy w roku. Aplikacje można składać do połowy marca oraz do połowy października. Z kolei wnioski na granty wyjazdowe oraz o dofinansowanie większych projektów przyjmowane są na bieżąco, do wyczerpania środków.

W latach 2000-2014 w programie dofinansowano 844 projekty.

→ Dotacja PAFW wyniosła
12.029.213 USD,
w tym 804.926 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:
Fundacja Edukacja dla Demokracji

→ więcej informacji:
www.rita.edudemo.org.pl

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

Uruchomiony w 2004 roku program wizyt studyjnych do Polski skierowany jest do aktywnych studentów i profesjonalistów z krajów Europy Wschodniej. Celem programu jest przybliżenie realiów Polski, a także Unii Europejskiej, oraz rozwój i wzmocnienie zawodowych i osobistych kontaktów pomiędzy liderami z Europy Wschodniej a Polakami i polskimi instytucjami.

Oferta dla studentów obejmuje kilkunastodniowe wizyty studyjne w Polsce; mogą w nich brać udział osoby w wieku 18-21 lat z Białorusi, Mołdowy, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej (obecnie z obwodu briańskiego, kaliningradzkiego, nowogrodzkiego, leningradzkiego i Sankt-Petersburga). Studenci mają okazję poznać polskie środowiska akademickie, organizacje obywatelskie, spotkać się z liderami życia publicznego, wziąć udział w wykładach, warsztatach, seminariach i imprezach kulturalnych.

Studenci aplikują do udziału w programie indywidualnie. Wizyty odbywają się w mieszanych narodowościowo kilkunastoosobowych grupach, dwa razy do roku – wiosną i jesienią. Wizyty są prowadzone przez doświadczonych polskich organizacje pozarządowe, wyłaniane w drodze otwartego konkursu. Koordynatorem wizyt studenckich jest Fundacja „Borussia” z Olsztyna.

Oferta dla profesjonalistów jest skierowana do przedstawicieli samorządów lo-

kalnych, administracji rządowej, centralnych instytucji państwowych, organizacji pozarządowych, mediów, sektora edukacji i innych grup zawodowych z Europy Wschodniej, a także z krajów Zakaukazia i Azji Centralnej. Wizyty, których profil oparty jest na dzieleniu się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji i integracji europejskiej, prowadzone są we współpracy z polskimi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami administracji centralnej i samorządowej.

Rekrutacja uczestników wizyt studyjnych dla profesjonalistów poprzedzona jest listem intencyjnym kierowanym do biura programu „STP” w Warszawie od zainteresowanych instytucji i organizacji partnerskich z krajów regionu lub od polskich organizacji pozarządowych i innych instytucji.

Łącznie, w latach 2004-2014, w wizytach studyjnych uczestniczyło 6621 osób, w tym 2467 studentów i 4152 profesjonalistów reprezentujących różne środowiska. Corocznie Polskę odwiedza

ponad 300 profesjonalistów i ponad 200 studentów.

W ramach programu Fundacja wspiera Warszawską Letnią Akademię Euro-Atlantycką (WEASA) – długofalową inicjatywę, będącą wspólnym przedsięwzięciem PAFW, The German Marshall Fund oraz Fundacji Centrum Europejskie Natolin. Oferta dwutygodniowych zajęć Akademii – prowadzonych w oparciu o kampus natoлиński – skierowana jest do ekspertów z krajów Partnerstwa Wschodniego, takich jak analitycy, doradcy polityczni i rządowi, pracownicy think tanków i NGOs, urzędnicy służby cywilnej czy dziennikarze. Zakres tematyczny Akademii obejmuje transformację systemową, integrację europejską i relacje transatlantyckie. Wiedza przekazywana studentom ma formę wykładów, warsztatów i spotkań z praktykami, z udziałem wybitnych wykładowców, ekspertów z Polski i zagranicy. Łącznie w dwóch edycjach WEASA (2013 i 2014) wzięło udział 87 osób z krajów Partnerstwa Wschodniego, w tym: 10 osób z Armenii, 3 z Azerbejdżanu, 10 z Białorusi, 16 z Gruzji, 13 z Mołdowy, 35 z Ukrainy.

→ Dotacja PAFW wyniosła

4.318.616 USD,
w tym 702.371 USD w 2014 roku.

→ Realizator programu:

**Kolegium Europy Wschodniej
im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego**

→ więcej informacji:

www.studytours.pl
www.weasa.org

MONITORING, EWALUACJE I ANALIZY (MEVA)

Rozpoczęty w 2005 roku program jest przedsięwzięciem o charakterze ekspercko-badawczym. Ma na celu prowadzenie stałych prac analitycznych służących maksymalizowaniu efektywności programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Analizy te m.in. pomagają w określeniu, na ile zdefiniowane wcześniej w programach PAFW cele, podjęte działania i osiągane rezultaty odpowiadają na istniejące potrzeby i problemy, zwłaszcza w odniesieniu do lokalnych społeczności. Wypracowywane w ramach programu metody oraz uzyskiwane wyniki analiz służą także innym organizacjom pozarządowym w podejmowanych przez nie działaniach.

W ramach programu prowadzone były i są ewaluacje wielu przedsięwzięć PAFW, m.in.: Programu Rozwoju Bibliotek, „Działaj Lokalnie”, „Lokalne Partnerstwa PAFW”, „English Teaching”, czy „Liderzy PAFW”. Wyniki badań służą Fundacji Wolności zarówno do określania przyszłych inicjatyw programowych, jak i modyfikacji tych istniejących. Jednym z celów programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez Fundację przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

Poprzez program „MEVA” analizowane są także wzajemnie się uzupełniające i wzmacniające elementy bieżących programów PAFW w celu podniesienia jakości oraz efektywności fundacyjnych działań. Do takich projektów należy m.in. „Ewaluacja do kwadratu”, inicjatywa służąca rozwojowi kultury ewaluacji w środowisku organizacji

współpracujących z PAFW, w ramach której powstał poradnik „Ewaluacja – jak to się robi?”. Innym tego typu projektem jest badanie „Oddziaływanie na kapitał społeczny w społecznościach PAFW” (tzw. „BOKS”), dzięki któremu stworzono i przetestowano zestaw metod i technik badawczych, pozwalających na określenie zmian w poziomie kapitału społecznego w wyniku oddziaływania fundacyjnych programów na małe społeczności.

„MEVA” służy w szczególności określaniu możliwych przyszłych działań PAFW w kontekście istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych. W tym celu prowadzone są badania pewnych grup społecznych (np. młodzieży wiejskiej) i testowane nowe pilotażowe przedsięwzięcia. Przykładem jest projekt „Praca z klasą”, mający na celu przetestowanie jednego z modeli rekrutowania i szkolenia przyszłych na-

uczycieli do polskich szkół, wzorujący się na „Teach for America” a także prace przygotowawcze do utworzenia przez PAFW innowacyjnej instytucji kształcącej nauczycieli na poziomie podyplomowym.

W ramach programu Fundacja wspiera również Pracownię Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, której jednym ze współzałożycieli jest PAFW oraz działania związane z bieżącym monitorowaniem funduszy europejskich.

Obecnie realizatorem istotnej części programu „MEVA” jest Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”

→ Dotacja PAFW wyniosła
1.599.552 USD,
 w tym 107.144 USD w 2014 roku.

LUDZIE, PROJEKTY, INICJATYWY

ENGLISH TEACHING (ET)

„DOŚWIADCZANIE” AMERYKI

RÓWNAĆ SZANSE

„DŹWIĘKI HISTORII – JAK POWSTAŁA MUZYKA”

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

WARSZTATY „SUS” DLA NAUCZYCIELI Z BIAŁORUSI

PROJEKTOR – WOŁONTARIAT STUDENCKI

ROBOTY W AKCJI!

POLSKO-AMERYKAŃSKA INICJATYWA STAŻOWA / POLISH-AMERICAN INTERNSHIP INITIATIVE (PAII)

STAŻYSTA PAII WYBRANY NAJLEPSZYM STUDENTEM W POLSCE

KONKURS GRANTOWY „SENIORZY W AKCJI”

„OD RADIA DO IPODA”

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

SEMINARIA REGIONALNE NGO.PL

LIDERZY PAFW

KRZYSZTOF ZACHARZEWSKI – SPOŁECZNIK, LIDER, SAMORZĄDOWIEC

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

„MŁODZI GOSPODARZE”

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

„KIERUNEK: BIBLIOTEKA” – IDENTYFIKACJA WIZUALNA PLACÓWEK
BIBLIOTECZNYCH

NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE

TECHKLUBY WYSTARTOWAŁY W POLSCE

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE’A KIRKLANDA

SVIATLANA HAIDALIONAK – POLSKIE DOŚWIADCZENIA
W ROZWOJU TEATRU NIEZALEŻNEGO

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

SAMORZĄDOWCY Z UKRAINY KORZYSTAJĄ Z POLSKICH DOŚWIADCZEŃ

ENGLISH TEACHING (ET)

„DOŚWIADCZANIE” AMERYKI

W kilkutygodniowym kursie dla nauczycieli języka angielskiego, organizowanym w 2014 roku w USA przez Gonzaga University w Spokane w stanie Waszyngton w ramach programu „TESOL Summer Institute”, udział wzięło dwoje nauczycieli z Polski – Magdalena Drzewiecka i Adrian Golis, będących Ambasadorami Programu „English Teaching”.

Kurs „Teaching English to Speaker of Other Languages” (TESOL) daje możliwość podniesienia kwalifikacji związanych z nauczaniem języka angielskiego, przyswojenia sobie nowoczesnych metod nauczania, a także poznania ciekawych ludzi z wielu krajów i kultur. W zajęciach uczestniczą angliści z różnych krajów, m.in. z Brazylii, Meksyku, Portugalii, Japonii i Arabii Saudyjskiej.

Kursanci nie tylko obserwowali lekcje prowadzone przez doświadczonych nauczycieli amerykańskich, ale także mieli możliwość prowadzenia autorskich zajęć z uczniami obozu językowego – imigrantami nieznającymi angielskiego. „Wśród moich uczniów, którymi byli czternasto- i piętnasto-

latkowie, wielu nie miało wcześniej do czynienia z komputerem, więc było to zarówno dla nich, jak i dla mnie ogromne wyzwanie. Do dziś mam kontakt z niektórymi poprzez Facebooka, a kilkoro z nich nawiązało kontakty z uczniami w Polsce, by ćwiczyć język angielski i poznawać kulturę innego kraju” – mówi Magdalena Drzewiecka.

„Mimo że program naszego kursu był niezwykle bogaty, staraliśmy się poświęcać każdą wolną chwilę na »doświadczenie« Ameryki w roli turystów. Zwiedziliśmy Spokane, Seattle i Nowy Jork, który zrobił na nas ogromne wrażenie” – relacjonuje Adrian Golis.

Cztery tygodnie intensywnych zajęć zostały zwieńczone uzyskaniem międzynarodowych certyfikatów nauczyciela języka angielskiego. „Ten pobyt pozostawił w naszej pamięci wiele wspaniałych wspomnień, ale przede wszystkim, wykorzystamy zdobytą wiedzę do podniesienia jakości nauczania języka angielskiego w naszych szkołach” – podsumowała Magdalena Drzewiecka.

Ten pobyt pozostawił w naszej pamięci wiele wspaniałych wspomnień, ale – przede wszystkim – wykorzystamy zdobytą wiedzę do podniesienia jakości nauczania języka angielskiego w naszych szkołach.

Magdalena Drzewiecka
Ambasador Programu „English Teaching”

”

RÓWNAĆ SZANSE

„DŹWIĘKI HISTORII – JAK POWSTAŁA MUZYKA”

Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów „Gautar” w Brusach w województwie pomorskim w 2014 roku zrealizowało projekt, którego motywem przewodnim była budowa i nauka gry na średniowiecznych instrumentach. Celem przedsięwzięcia, które zostało dofinansowane w ramach programu „Równać Szanse”, było zwiększenie umiejętności współpracy młodzieży w grupie i pozyskanie wsparcia społecznego poprzez nawiązanie nowych relacji.

„Nasza młodzież podjęła się ambitnego wyzwania. Sporą trudnością okazało się uzyskanie informacji na temat budowy dawnych instrumentów. Zasoby Internetu i lokalnej biblioteki okazały się niewystarczające” – mówi Jędrzej Czarnowski, koordynator projektu. Z pomocą pośpieszyli Magdalena i Jacek Tesławscy, specjalizujący się w rekonstrukcji takich instrumentów, którzy udzielili uczestnikom projektu cennych wskazówek. W oparciu o nie młodzież samodzielnie przygotowała warsztaty, podczas których powstały ręcznie wykonane wierne repliki średniowiecznej ligawy, szalamai, gęśli, a także bębnów, fletów, grzechotek

i gwizdków. „Same instrumenty to nie wszystko. Założyliśmy zespół, nagrywamy utwory, prezentujemy je w Internecie i podczas lokalnych imprez” – chwali się jeden z młodych archeologów.

Efekty prac młodzieży z Brusów zostały zaprezentowane na wystawach w Gdańskim Muzeum Archeologicznym, gdzie podczas Nocy Muzeów obejrzało je ponad 4 tysiące osób, a także w ramach Festiwalu Słowian i Wikingów w Wolinie oraz na Międzynarodowym Festiwalu Archeologicznym w Leśnie. Młodzi archeolodzy przygotowali również szkolną wystawę, która cieszyła się dużym zainteresowaniem ze strony lokalnej społeczności. W realizację przedsięwzięcia zaangażowany był samorząd i władze szkoły w Brusach.

„To nie był łatwy projekt, dlatego mamy ogromną satysfakcję z jego realizacji” – podsumowuje Jędrzej Czarnowski. Dzięki pracy w grupie młodzież z Brusów zyskała pewność siebie, nauczyła się jak pozyskiwać sojuszników do realizacji swoich celów i jak skutecznie te cele realizować.

To nie był łatwy projekt, dlatego mamy ogromną satysfakcję z jego realizacji.

Jędrzej Czarnowski
koordynator projektu

”

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

WARSZTATY „SUS” DLA NAUCZYCIELI Z BIAŁORUSI

W 2014 roku w siedzibie Przedstawicielstwa PAFW w Warszawie odbyły się warsztaty programu „Szkoła Ucząca Się” z udziałem nauczycieli z Białorusi. Do Polski przyjechało 14 białoruskich mentorów kursu internetowego oceniania kształtującego. Celem spotkania było podniesienie kwalifikacji nauczycieli-mentorów oraz wymiana doświadczeń.

Warsztaty poprowadziły ekspertki Centrum Edukacji Obywatelskiej Joanna Soćko i Danuta Sterna, a głównym tematem zajęć były strategie oceniania kształtującego. Uczestnicy warsztatów dyskutowali na temat praktyk wykorzystywanych w programie „SUS”, takich jak współpraca przy omawianiu zajęć, spacer edukacyjny, obserwacja wybranych uczniów, czy rozwijanie lekcji.

Podczas warsztatów jedna z uczestniczek przeprowadziła pokazową lekcję, wykorzystując zasady oceniania kształtującego. Prace uczestników, wykonane podczas tej lekcji, zostały następnie wykorzystane do omówienia istotnego elementu oceniania kształtującego, jakim jest analiza prac uczniów.

„Nauczyciele białoruscy są niezmiennie bardzo zainteresowani wszystkim, co proponujemy w ocenianiu kształtującym i z bardzo dużym zapalem wprowadzają tego typu propozycje do pracy z uczniami” – podkreśliła Danuta Sterna.

Warsztaty dla nauczycieli z Białorusi odbyły się dzięki współpracy między dwoma programami Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – „Szkoła Ucząca Się” (SUS) i „Przemiany w Regionie” (RITA).

Nauczyciele białoruscy są niezmiennie bardzo zainteresowani wszystkim, co proponujemy w ocenianiu kształtującym i z bardzo dużym zapalem wprowadzają tego typu propozycje do pracy z uczniami.

Danuta Sterna
ekspertka Centrum Edukacji Obywatelskiej

”

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

ROBOTY W AKCJI!

Projekt „Robotyka w Bibliotece” został zrealizowany przez studentów Politechniki Rzeszowskiej, wolontariuszy programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki” – Patrycję Śmigiel, Mateusza Salacha, Marcina Hubacza oraz Krzysztofa i Łukasza Gotówko. Zajęcia z robotyki dla dzieci ze szkół podstawowych powiatu jasielskiego w województwie podkarpackim, zorganizowane w Miejskiej Bibliotece w Jasle, były wspaniałym sposobem na pobudzenie ich kreatywności i wyobraźni. Tematyka warsztatów cieszyła się również dużym zainteresowaniem wśród rodziców, którzy dostrzegli w tym nowe możliwości rozwoju swoich dzieci.

Mali inżynierowie uczestniczyli w pokazie zdalnie kierowanych robotów skonstruowanych przez studentów, m.in.: koparki sterowanej za pomocą ruchów ciała. „Koparka jest niesamowita! Można nią sterować samym ruchem ręki” – cieszył się Jakub, jeden z uczestników. Jednak największym wyzwaniem dla dzieci było zaprojektowanie i zbudowanie robotów według ich własnych pomysłów. Powstały roboty omijające przeszkody, strzelające, a nawet sterowane dźwiękiem. „Nasz robot omija przeszkody i dodatkowo ma specjalną wyrzutnię kulek” – relacjonowali Jakub i Tomasz.

„Dla dzieci zbudowanie robota, który wykonuje zaprogramowane polecenia, to prawie posiadanie »supermocy«. Ważne jest to, że mali uczestnicy musieli zbudować go wspólnie” – podkreśla Mateusz Salach koordynator zespołu wolontariuszy. „Dzięki takim zajęciom jesteśmy w stanie dobrze komunikować się z dziećmi, poznać ich pasje i marzenia. Jestem bardzo zadowolony z tego projektu” – podsumowuje Mateusz.

Projekt „Robotyka w Bibliotece” został zorganizowany we współpracy z Miejską Biblioteką w Jasle i Fundacją Rozwoju Wolontariatu, realizującą program „PROJEKTOR – wolontariat studencki”. Środki na realizację projektu zostały zebrane dzięki udanej kampanii crowdfundingowej na portalu Fundujesz.pl. „Projekt wsparło finansowo ponad 40 internautów z całej Polski – to pokazuje siłę, jaką drzemie w tego typu akcjach. Uśmiechy i zaangażowanie małych uczestników warsztatów oraz satysfakcja wolontariuszy i rodziców świadczą o tym, że biblioteka może być idealnym miejscem na naukę robotyki” – powiedziała Agata Warywoda z Miejskiej Biblioteki w Jasle.

Dzięki takim zajęciom jesteśmy w stanie dobrze komunikować się z dziećmi, poznać ich pasje i marzenia. Jestem bardzo zadowolony z tego projektu.

Mateusz Salach
student - wolontariusz

”

POLSKO-AMERYKAŃSKA INICJATYWA STAŻOWA / POLISH-AMERICAN INTERNSHIP INITIATIVE (PAII)

STAŻYSTA PAII WYBRANY NAJLEPSZYM STUDENTEM W POLSCE

Michał Maciejewski, stażysta Polsko-Amerykańskiej Inicjatywy Stażowej, został uhonorowany tytułem „Studenckiego Nobla” roku 2014. Konkurs, organizowany przez Niezależne Zrzeszenie Studentów, nagradza najlepszych studentów, którzy osiągają najwyższe wyniki w nauce, znają biegle języki obce, prowadzą studencką działalność naukową, uczestniczą w wymianach, praktykach i stażach, a także udzielają się społecznie.

Michał Maciejewski jest studentem V roku Automatyki i Robotyki na Politechnice Łódzkiej. Latem 2013 roku, w ramach Polsko-Amerykańskiej Inicjatywy Stażowej, był na stażu w Raytheon BBN Technologies, gdzie rozwijał projekt „Content Analyzer” – systemu komputerowego, który służy do analizy zawartości tekstu pozyskiwanego m.in. ze stron internetowych. Kolejny staż odbył w Europejskim Laboratorium Fizyki Cząstek (CERN) w Szwajcarii, pracując nad stworzeniem układu symulacyjnego do modelowania metod ochrony nadprzewodzących magnesów. „Wkrótce

odbędę staż na Uniwersytecie Stanforda w ramach prestiżowego programu *Top 500 Innovators*. Jestem przekonany, że bez doświadczeń, jakie zdobyłem w ramach Polsko-Amerykańskiej Inicjatywy Stażowej, byłoby mi zdecydowanie trudniej otrzymać tę szansę” – twierdzi Michał Maciejewski.

Laureat „Studenckiego Nobla 2014” jest członkiem wielu kół naukowych i prowadzi działalność badawczą. Został wyróżniony w konkursach ogólnopolskich (STM32 Expert 2012) oraz międzynarodowych (NI Graphical Design Contest 2012 i Istrobot 2013). Jego aktywność i bardzo dobre wyniki w nauce nagrodzone zostały licznymi stypendiami, m.in. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Marszałka Województwa Łódzkiego.

Stażysta PAII udziela się również społecznie jako wolontariusz Łódzkiego Uniwersytetu Dziecięcego, gdzie prowadzi zajęcia z „Podstaw Robotyki”.

Wkrótce odbędę staż na Uniwersytecie Stanforda w ramach prestiżowego programu „Top 500 Innovators”. Jestem przekonany, że bez doświadczeń, jakie zdobyłem w ramach PAII, byłoby mi zdecydowanie trudniej otrzymać tę szansę.

Michał Maciejewski
stażysta PAII

”

KONKURS GRANTOWY „SENIORZY W AKCJI” „OD RADIA DO IPODA”

Ryszard Dulski, pasjonat elektroniki, zaproponował Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Józefa Bergelówny w Dobczycach w województwie małopolskim zorganizowanie wystawy swojej kolekcji starych radioodbiorników i podzielenia się swoją wiedzą techniczną z innymi. „Po przejściu na emeryturę zamieszkałem w Dobczycach i chciałem coś podarować miejscu, które stało się moim nowym domem. Szczególnie zależało mi na młodym pokoleniu” – mówi Ryszard Dulski. Wspólnie z Pawłem Piwowarczykiem, dyrektorem biblioteki i absolwentem programu „Liderzy PAFW”, wymyślili i przygotowali międzypokoleniowe warsztaty konstruowania radioodbiorników – projekt „Od radia do iPod’a”, który został zrealizowany w ramach konkursu grantowego „Seniorzy w Akcji”.

Podczas cyklicznych warsztatów, które odbywały się w Miejskiej Bibliotece Publicznej dzieci i młodzież, przy wsparciu seniorów-mentorów oraz rodziców, konstruowali radioodbiorniki według własnego pomysłu. Warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem. „Byłem miło zaskoczony zarówno frekwencją, jak i entuzjazmem uczestników. Sądziłem, że

nasz pomysł zainteresuje tylko chłopców, a okazało się, że dziewczynki także lubią majsterkować. W prace włączyli się również rodzice, zapanowała więc prawdziwie rodzinna atmosfera” – relacjonuje Ryszard Dulski.

Z początku seniorzy dzielili się swoimi doświadczeniami i wspomnieniami związanymi z użytkowaniem odbiorników. Gdy role się odwróciły, to młodzież wcieliła się w role ekspertów, przekazując starszym mentorom swoją wiedzę o nowinkach technicznych – komórkach, tabletach i iPodach. Projekt zakończył się wystawą radioodbiorników skonstruowanych przez uczestników oraz promocją publikacji podsumowującej wspólne międzypokoleniowe działania.

„Starsi miłośnicy elektroniki czuli się potrzebni, dopytywali o kolejne terminy spotkań. Cieszę się, że udało nam się zaktywizować osoby, które do tej pory nie angażowały się czynnie w życie lokalnej społeczności. To duży sukces” – podsumowuje Paweł Piwowarczyk, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dobczycach.

Cieszę się, że udało nam się zaktywizować osoby, które do tej pory nie angażowały się czynnie w życie lokalnej społeczności. To duży sukces.

Paweł Piwowarczyk
dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Dobczycach

”

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

SEMINARIA REGIONALNE NGO.PL

W 2014 roku redakcja Portalu Organizacji Pozarządowych ngo.pl zorganizowała cykl spotkań z organizacjami społecznymi. Seminarium odbyły się w dziewięciu miastach, w których działają Ośrodki Działaj Lokalnie: Grodzisku Mazowieckim, Zawierciu, Dobrym Mieście, Sandomierzu, Bytowie, Gostyniu, Białobrzegach, Zambrowie i Radzynie Podlaskim. Łącznie wzięło w nich udział ponad 200 osób. Przedsięwzięcie było realizowane wspólnie z Ośrodkami Działaj Lokalnie, we współpracy z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce.

„Prezentujemy portal i jego funkcjonalności, podpowiadamy, gdzie szukać porad i informacji na temat funduszy. Pytamy również co w portalu zmienić, czego organizacjom brakuje, a co mogłoby pomóc im w sprawniejszym, skuteczniejszym działaniu” – mówi Dorota Setniewska z redakcji portalu ngo.pl.

Formuła prezentacji spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony uczestników seminariów, którzy chętnie

dzielili się swoimi ocenami i przemyśleniami odnośnie funkcjonowania portalu. Dobre recenzje zebrało przedstawienie skomplikowanych kwestii formalno-prawnych w przystępnej formie infografik, klipów multimedialnych, czy instrukcji. Pojawiły się również zagadnienia, które dla redakcji portalu stały się inspiracją do przygotowania nowych treści. Przykładem jest tematyka prawa autorskiego i ochrona wizerunku – okazało się, że jest zapotrzebowanie na praktyczny, przystępny informator na ten temat. W efekcie redakcja ngo.pl opracowała poradnik „Zdjęcia osób. Jak nie narażać się na kłopoty”, który został opublikowany na portalu.

„Główną korzyścią dla organizacji jest lepsze poznanie portalu, celem wykorzystania jego funkcjonalności w codziennej pracy, np. do komunikacji i promocji. Dla redakcji bardzo ważnym było zebranie opinii na temat portalu od organizacji lokalnych. To ludzie z fantastyczną energią do społecznych działań. Ich wskazówki są dla nas bardzo przydatne” – konkluduje Dorota Setniewska.

Kolejne seminarium zaplanowane są na 2015 rok.

Główną korzyścią dla organizacji jest lepsze poznanie portalu, celem wykorzystania jego funkcjonalności w codziennej pracy, np. do komunikacji i promocji.

Dorota Setniewska
koordynatorka projektu, redakcja ngo.pl

”

LIDERZY PAFW

KRZYSZTOF ZACHARZEWSKI – SPOŁECZNIK, LIDER, SAMORZĄDOWIEC

„W działaniach społecznych najważniejsza jest autentyczność i wzajemne zaufanie. Budowanie otwartych relacji sprzyja skutecznej realizacji nawet skomplikowanych projektów, a praca zespołowa daje gwarancję osiągnięcia zamierzonych efektów i satysfakcji” – twierdzi Krzysztof Zacharzewski, społecznik, lider i uczestnik programów PAFW, który w wyborach samorządowych w 2014 roku został wybrany burmistrzem Złocieńca, niewielkiej gminy położonej na Pojezierzu Drawskim w województwie zachodniopomorskim.

Od lat bardzo aktywnie zaangażowany w rozwój tego regionu; jest twórcą Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego i programów rozwojowych wspierających lokalną turystykę, m.in.: „Cztery Pory Roku na Drawie”, Muzeum PGR w Bolegorzynie i „Kłusownika na Przewodnika”. Za ten ostatni projekt Złocieniec został nagrodzony w ogólnopolskim konkursie „Sposób na sukces”, otrzymał również tytuł najaktywniejszej wsi województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.

Krzysztof Zacharzewski jest założycielem i prezesem Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Drawy” w Złocięncu – organizacji pozarządowej będącej Ośrodkiem Działaj Lokalnie i liderem Lokalnego Partnerstwa PAFW. Jest anima-

torem wielu projektów lokalnych zrealizowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Zainicjował powstanie lokalnego partnerstwa, które zrealizowało projekt „Wystrzałowa przyjaźń drawsko-złocieniecka”. Inicjatywa przyczyniła się do zażegnania historycznego sporu między mieszkańcami Drawska Pomorskiego i Złocieńca. „Działania społeczne nie są policzalne i nie da się ich zważyć. To cięższa praca niż budowanie infrastruktury, cały czas mamy do czynienia z emocjami, także negatywnymi” – mówi Krzysztof Zacharzewski. Z jego bogatej wiedzy i doświadczenia korzystali uczestnicy programu „Liderzy PAFW”, w którym pełnił rolę tutora.

Dotychczasowa działalność społeczna Krzysztofa Zacharzewskiego została doceniona przez mieszkańców Złocieńca, którzy w wyborach samorządowych w 2014 roku poparli jego kandydaturę na stanowisko burmistrza tej kilkunastotysięcznej miejscowości. „Droga, którą przebyłem – społecznika i lidera – wzmocniła we mnie świadomość wypełniania trudnej misji – pracy na rzecz innych ludzi. Zaufanie, jakim mnie obdarzono, jest ogromną odpowiedzialnością, ale też wielką motywacją do dalszej pracy” – podkreśla nowo wybrany burmistrz Złocieńca.

W działaniach społecznych najważniejsza jest autentyczność i wzajemne zaufanie. Budowanie otwartych relacji sprzyja skutecznej realizacji nawet skomplikowanych projektów, a praca zespołowa daje gwarancję osiągnięcia zamierzonych efektów i satysfakcji.

Krzysztof Zacharzewski
burmistrz Złocieńca

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

„MŁODZI GOSPODARZE”

W gminie Staszów w województwie świętokrzyskim od lat na rzecz młodzieży wiejskiej działa Ośrodek Działaj Lokalnie – Fundacja Aktywności i Rozwoju Młodzieży „FARMa”, biblioteka publiczna oraz Lider PAFW, a zarazem sołtys Wiązownicy – Jacek Piwowarski. W 2014 roku ich aktywność została doceniona i nagrodzona możliwością udziału w programie „Lokalne Partnerstwa PAFW”.

Partnerzy zauważyli, że na wsiach młodzi ludzie często spotykają się w miejscach przypadkowych, z którymi trudno się utożsamiać – na przystanku albo parkingu przed sklepem. Postanowili to zmienić oddając w ręce samych zainteresowanych zagospodarowanie wspólnej przestrzeni, tak aby mogli czuć się za nią odpowiedzialni. „Chcemy wychować młodzież przez działanie. Ma temu służyć oddanie im do zagospodarowania dobra wspólnego – przestrzeni – aby z miejsca przypadkowego uczyniła swoje własne” – mówi Jacek Piwowarski.

W projekcie „Młodzi Gospodarze” postawiono na aktywizowanie osób między 14 a 20 rokiem życia przez tworzenie młodzieżowych rad sołeckich. Powstały one w trzech miejscowościach – Wólce Żabnej, Grzybowie i Woli Wiśniowskiej. Głos ma tu młodzież, ale zawsze może liczyć na pomoc

sołtysów – na przykład w rozliczaniu mini-grantów, które otrzymali na swoje działania czy w pracach przy tworzeniu wspólnej przestrzeni.

Młodzież z gminy Staszów podczas warsztatów uczyła się pracy w grupie, analizy lokalnych zasobów, budowania strategii, prowadzenia konsultacji i wystąpień publicznych, a następnie zbierała dane i szukała miejsc, które chciałaby zagospodarować. Dzięki jej zaangażowaniu w Wólce Żabnej powstaje siłownia, w Woli Wiśniowskiej boisko do siatkówki, a w Grzybowie będą grać w piłkę plażową na nowo wybudowanym boisku, o dofinansowanie którego młodzi skutecznie zabiegali u Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

O „Młodych Gospodarzach” zrobiło się głośno w całej Polsce; otrzymali Patronat Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego z okazji obchodów 25-lecia Samorządności, a ich projekt był jednym z tematów XXI sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży. Dają oni przykład rówieśnikom z innych miejscowości, że młodzież może być animatorami życia społecznego wsi, a także partnerem do działania dla sołtysów, samorządów i organizacji pozarządowych.

Chcemy wychować młodzież przez działanie. Ma temu służyć oddanie im do zagospodarowania dobra wspólnego – przestrzeni – aby z miejsca przypadkowego uczyniła swoje własne.

Jacek Piwowarski
sołtys Wiązownicy, Lider PAFW

”

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

„KIERUNEK: BIBLIOTEKA” – IDENTYFIKACJA WIZUALNA
PLACÓWEK BIBLIOTECZNYCH

W ramach projektu zrealizowanego w 2014 roku przez Stowarzyszenie na rzecz poprawy środowiska mieszkalnego „Odblokuj”, ponad 100 bibliotek z całej Polski wprowadziło system oznakowania zewnętrznego oparty na poradniku przygotowanym z myślą o placówkach bibliotecznych przez Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej.

System składa się z wielu elementów identyfikacji wizualnej, m.in. kierunkowskazów, tablic informacyjnych, oznakowania usług dostępu do Internetu i logotypu. Projekty identyfikacji wizualnej są zgodne z aktualnymi trendami, przyciągają uwagę żywymi kolorami, a jednocześnie są proste, profesjonalne i czytelne. Ze wszystkich projektów biblioteki mogą korzystać bezpłatnie, a na wdrożenie systemu oznakowania zewnętrznego otrzymały w ramach konkursu wsparcie finansowe. Dodatkowo, każda z placówek skorzystała z porad architekta, który pomagał dostosować projekt oznakowania do potrzeb biblioteki i jej użytkowników.

Przygotowanie identyfikacji było poprzedzone wizytami architektów w placówkach bibliotecznych. Bibliotekarze wspólnie z architektami planowali jakie elementy oznakowania są potrzebne ich bibliotece. Następnie, przygotowany

był wstępny projekt identyfikacji wizualnej. Po jego zaakceptowaniu, bibliotekarze otrzymywali od architektów pakiet plików dla drukarni, zlecali produkcję elementów oznakowania i nadzorowali ich montaż na budynkach i w ich otoczeniu.

System identyfikacji wizualnej i oznakowania zewnętrznego stwarza placówkom bibliotecznym nowe możliwości, m.in. w zakresie promocji usług i ciekawych inicjatyw społecznych w przestrzeni publicznej. Stąd też dużym zainteresowaniem wśród bibliotek cieszą się wolnostojące tablice informacyjne i kierunkowskazy. Chętnie wykorzystywane są również naklejki czy szablony do malowania charakterystycznej litery „B” a także podświetlane kasetony.

Konkurs spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem. „Już po niespełna 72 godzinach pula miejsc została wyczerpana. Świadczy to o tym, że tematyka konkursu – oznakowanie bibliotek w przestrzeni publicznej – okazała się potrzebna i ważna dla placówek bibliotecznych” – mówi Magdalena Balicka z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, realizującej Program Rozwoju Bibliotek.

Oznakowanie bibliotek w przestrzeni publicznej okazało się potrzebne i ważne dla placówek bibliotecznych.

Magdalena Balicka
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

”

NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE

TECHKLUBY WYSTARTOWAŁY W POLSCE

TechKluby to unikalne przedsięwzięcie realizowane w Polsce od 2014 roku w ramach programu „Nowe Technologie Lokalnie”. Inspiracją do jego uruchomienia były działania prowadzone w USA przez NTEN Nonprofit Technology Network. Inicjatywa, przeniesiona na polski grunt przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (Realizatora Programu „Nowe Technologie Lokalnie”), spotkała się z wielkim zainteresowaniem, zarówno ze strony przedstawicieli trzeciego sektora, jak i środowisk biznesu, nauki i administracji.

Comiesięczne spotkania organizowane w ramach sieci TechKlubów służą integracji i wymianie doświadczeń w zakresie zagadnień związanych z nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. „TechKluby pomagają budować lokalne społeczności, są doskonałą okazją do wymiany wzajemnych doświadczeń i uwag. Przychodzą na nie ludzie, którzy pragną się dokształcać, żądni wiedzy, do której dostęp staramy się im zapewnić. Zapraszamy specjalnie dobranych prelegentów, opowiadających o najświeższych nowinkach technologicznych. Spotkania są bezpłatne, wy-

starczy zarejestrować się. Wszystko to odbywa się w świetnej, przyjacielskiej atmosferze” – mówi Marta Ławrynkowicz, liderka toruńskiego TechKlubu.

Dzięki TechKlubom, takie pojęcia, jak networking, fundraising, AdWords czy Google Analytics przestają być niezrozumiałymi hasłami przewijającymi się w sieci, ale wchodzą na stałe do codziennej pracy organizacji społecznych, pomagając w osiągnięciu zamierzonych celów.

„Podstawą TechKlubów jest wzajemna inspiracja i współpraca ich uczestników” – wyjaśnia ideę TechKlubów Radosław Jasiński z PAFW. „Wierzimy, że ich działalność przyczyni się do szerokiego propagowania i wykorzystania nowych technologii dla sprawniejszego funkcjonowania organizacji i lokalnych społeczności” – dodaje.

Łącznie, w 2014 roku, w spotkaniach TechKlubów zorganizowanych w kilkunastu miastach w Polsce wzięło udział 3250 osób.

TechKluby pomagają budować lokalne społeczności, są doskonałą okazją do wymiany wzajemnych doświadczeń i uwag. Przychodzą na nie ludzie, którzy pragną się dokształcać, żądni wiedzy, do której dostęp staramy się im zapewnić.

Marta Ławrynkowicz
liderka TechKlubu w Toruniu

”

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE'A KIRKLANDA

SVIATLANA HAIDALIONAK – POLSKIE DOŚWIADCZENIA
W ROZWOJU TEATRU NIEZALEŻNEGO

„Wierzę, że teatr może być doskonałym instrumentem zmian społecznych” – twierdzi Sviatlana Haidalionak. Tegoroczna uczestniczka Programu Stypendialnego im. Lane’a Kirklanda, pochodzi z Brześcia na Białorusi i od lat jest związana z niezależnym Teatrem Kyryly Khalopa, z którym wielokrotnie gościła w Polsce.

W ramach stypendium Kirklanda studiowała zarządzanie kulturą na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie pod kierunkiem dr hab. Elżbiety Kalemby-Kasprzak przygotowała i obroniła z wyróżnieniem pracę dyplomową „Współczesny teatr białoruski w perspektywie działalności kuratorskiej”. Czteromiesięczny staż praktyczny odbyła w Teatrze Ósmego Dnia w Poznaniu. „Przemiany ustrojowe, jakie miały miejsce w Polsce zapoczątkowały również głębokie zmiany w sztuce, w tym również w teatrze niezależnym, dając jednocześnie początek nowej specjali-

zacji menedżerów i animatorów kultury oraz kuratorstwu w teatrze” – mówi stypendystka z Białorusi. Studia w Polsce dały jej inspiracje do działania. Po powrocie na Białoruś chce zmieniać swoje otoczenie lokalne przy pomocy działań twórczych i edukacyjnych.

Aktywnie działa na rzecz współpracy między uczestnikami Programu Kirklanda. Wraz ze stypendystami Witalijem Razikiem i Bohdanem Mukhą z Ukrainy założyła Fundację Rozwoju Dobrosąsiedztwa „PUBlike”, której celem jest integracja absolwentów programu na rzecz rozwoju dobrosąsiedzkiej współpracy między Polską, Białorusią i Ukrainą. Z inicjatywy fundacji odbyło się spotkanie Kirklandystów we Lwowie. „Chcę rozwijać kontakty, które zdobyłam w Polsce i działać na rzecz rozwoju kultury niezależnej Białorusi” – mówi z przekonaniem Sviatlana Haidalionak.

Przemiany ustrojowe, jakie miały miejsce w Polsce zapoczątkowały również głębokie zmiany w sztuce, w tym również w teatrze niezależnym, dając jednocześnie początek nowej specjalizacji menedżerów i animatorów kultury oraz kuratorstwu w teatrze.

Sviatlana Haidalionak

”

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

SAMORZĄDOWCY Z UKRAINY KORZYSTAJĄ Z POLSKICH DOŚWIADCZEŃ

Rozpoczęty w 2014 roku projekt „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”, zrealizowany w ramach programu PAFW „Study Tours to Poland”, był wspólną inicjatywą Związku Miast Polskich, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w partnerstwie ze Związkiem Miast Ukrainy. W ramach sześciu kilkudniowych wizyt studyjnych Polskę odwiedziło 120 samorządowców z 83 miast Ukrainy.

Spotkania inauguracyjne wizyty studyjne odbywały się w Pałacu Prezydenckim, gdzie przedstawiciele ukraińskich samorządów spotykali się z Ministrem Jackiem Michałowskim, Szefem Kancelarii Prezydenta RP i Ministrem Olgierdem Dziekońskim, Sekretarzem Stanu. Głównym tematem spotkań było finansowanie samorządu terytorialnego, transparentność wydatkowania środków pieniężnych na cele lokalne oraz polityka regionalna. „Nie ma pełnej samorządności bez samodzielności finansowej wspólnot lokalnych” – podkreślał Minister Dziekoński.

W ramach wizyt, które miały miejsce w 60 polskich miastach i gminach, ukraińscy goście mieli możliwość pogłębienia wiedzy na temat procesu budowania w Polsce społeczeństwa obywatelskiego, decentralizacji władzy, kształtowania polityki regionalnej, rozwoju inicjatyw obywatelskich, a także wykorzystania unijnych środków przedakcesyjnych we wsparciu reform na Ukrainie. „Chcemy dowiedzieć się, jak u was przebiegała decentralizacja i jakich błędów możemy uniknąć” – mówi Sergiej Kwiatkowski, radny Biełogrodu Dniestrowskiego.

Efekt długofalowym projektu ma być podniesienie jakości, dostępności i efektywności lokalnych usług publicznych, ograniczenie skali zjawisk korupcyjnych, a tym samym wzmocnienie wizerunku administracji lokalnej w oczach społeczeństwa ukraińskiego. „Sposób, w jaki samorządy ukraińskie wykorzystają nowe kompetencje będzie miał wpływ na stosunek Ukraińców do instytucji państwa, będzie również ważnym elementem ukraińskiej transformacji” – podsumowuje projekt Tomasz Potkański, Zastępca Dyrektora Biura Związku Miast Polskich.

Chcemy dowiedzieć się, jak u was przebiegała decentralizacja i jakich błędów możemy uniknąć.

Sergiej Kwiatkowski
radny Biełogrodu Dniestrowskiego, Ukraina

”

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	49
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU	50
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU	53

RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Korporacją”) obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz powiązane z nim skonsolidowane sprawozdania z działalności i przepływów pieniężnych za rok finansowy zakończony w tym dniu wraz z informacją dodatkową do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpowiedzialność kierownictwa za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownictwo odpowiada za sporządzenie i rzetelne przedstawienie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki, czyli za zaplanowanie, realizację i utrzymanie kontroli wewnętrznej odpowiedniej do sporządzenia i rzetelnego przedstawienia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wolnego od istotnych zniekształceń powstałych w wyniku oszustwa lub błędu.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem jest wyrażenie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Badanie to przeprowadziliśmy zgodnie ze standardami rewizji finansowej powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Standardy te wymagają od nas zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, by uzyskać uzasadnioną pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest wolne od istotnych zniekształceń.

Badanie obejmuje procedury uzyskania dowodów księgowych na poprawność kwot i informacji przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od subiektywnego osądu biegłego rewidenta, w tym oceny ryzyka powstania istotnych zniekształceń w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wynikłych z nadużycia lub błędu. Przy ocenie tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę wyniki kontroli wewnętrznej dotyczące przygotowania i rzetelnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez Korporację celem zaplanowania procedur rewizji finansowej odpowiednich do okoliczności, ale nie celem wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Korporacji. Wobec tego nie wyrażamy takiej opinii. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości stosowanych zasad rachunkowości oraz zasadności znaczących wartości szacunkowych przyjętych przez kierownictwo, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Naszym zdaniem, dowody uzyskane w wyniku badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii.

Opinia

Naszym zdaniem wskazane powyżej skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Korporacji na dzień 31 grudnia 2014 roku, zmiany wartości jej aktywów netto oraz przepływy pieniężne za rok zakończony w tym dniu, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Warszawa, 30 kwietnia 2015 r.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU

AKTYWA

AKTYWA:

Inwestycje wykazywane w wartości godziwej (Noty 3 i 6):

Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD	62.541.153
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		78.709.021
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		21.607.960
Inwestycje alternatywne		71.409.660
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		14.767.279
Publiczne fundusze inwestycyjne – stała stopa zwrotu		693.595
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		20.242.732
Należności z tytułu wykupu inwestycji		2.000.000
Grunty i środki trwałe netto (Nota 7)		4.758.659
Pożyczki pomniejszone o odpis aktualizujący w kwocie 365.210 USD (Nota 8)		4.265.614
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa		141.868

Aktywa razem	USD	281.137.541
--------------	-----	-------------

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	USD	4.655.070
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		339.229

Zobowiązania razem		4.994.299
--------------------	--	-----------

AKTYWA NIEPODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM (Nota 2)		276.143.242
--	--	-------------

Razem zobowiązania i aktywa netto	USD	281.137.541
-----------------------------------	-----	-------------

Załączone noty stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE DZIAŁALNOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2014

	Niepodlegające ograniczeniom		Podlegające tymczasowym ograniczeniom		Razem	
Zmiany aktywów netto:						
Przychody:						
Odsetki i dywidendy	USD	3.183.669	USD	46.123	USD	3.229.792
Granty		40.760		(102.944)		(62.184)
		3.224.429		(56.821)		3.167.608
Aktywa netto zwolnione z ograniczeń		3.195.784		(3.195.784)		-
Przychody razem		6.420.213		(3.252.605)		3.167.608
Koszty:						
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze		1.380.779		-		1.380.779
Koszty działalności operacyjnej		977.917		-		977.917
Koszty biura		116.665		-		116.665
Amortyzacja		159.477		-		159.477
Razem koszty działalności operacyjnej		2.634.838		-		2.634.838
Dotacje (Nota 3)		(10.278.338)		-		(10.278.338)
Nadwyżka dotacji i kosztów nad przychodami		(6.492.963)		(3.252.605)		(9.745.568)
Zrealizowany zysk netto z inwestycji (Nota 6)		8.598.812		-		8.598.812
Niezrealizowana strata netto z tytułu spadku wartości inwestycji (Nota 6)		(5.507.932)		-		(5.507.932)
Strata netto z tytułu różnic kursowych (Nota 3)		(3.683.186)		-		(3.683.186)
Łączny spadek wartości aktywów netto		(7.085.269)		(3.252.605)		(10.337.874)
Aktywa netto na początek roku		283.228.511		3.252.605		286.481.116
Aktywa netto na koniec roku	USD	276.143.242	USD	-	USD	276.143.242

Załączone noty stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2014

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Spadek wartości aktywów netto	USD	(10.337.874)
Korekty w celu uzgodnienia spadku wartości aktywów netto ze środkami pieniężnymi netto wykorzystywanymi w działalności operacyjnej:		
Zrealizowany zysk netto z inwestycji		(8.598.812)
Niezrealizowana strata netto z tytułu spadku wartości inwestycji		5.507.932
Strata netto z tytułu różnic kursowych		3.683.186
Odписy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek		257.448
Amortyzacja		159.477
Zmniejszenie stanu środków pieniężnych podlegających ograniczeniom		3.105.083
Zwiększenie wartości należności inwestycyjnych		(2.000.000)
Zmniejszenie odsetek naliczonych od pożyczek		648
Zmniejszenie odsetek naliczonych od inwestycji		351.632
Zwiększenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów		(20.809)
Zwiększenie stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów		28.430
Zmniejszenie stanu zobowiązań z tytułu dotacji		(4.358.939)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(12.222.598)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Wpływy ze sprzedaży/wykupu inwestycji	45.991.625
Wydatki na nabycie inwestycji	(25.745.639)
Udzielone pożyczki	(5.619.603)
Wpływy ze spłaty udzielonych pożyczek	5.111.212
Wydatki na nabycie środków trwałych	(21.867)
Wpływy netto z działalności inwestycyjnej	19.715.728

Wpływ zmiany kursu wymiany walut na środki pieniężne i ich ekwiwalenty

(2.103.832)

Zwiększenie stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów netto

5.389.298

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku

14.853.434

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku

USD 20.242.732

Załączone noty stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2014 ROKU

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją”, a wspólnie ze swoją jednostką zależną „Korporacją”), to amerykańska organizacja non-profit, założona 11 sierpnia 1999 r. Fundacja została założona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (zwany dalej „Funduszem”) w celu realizacji zadań określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych sprzyjających demokratyzacji polskiej polityki i urynkowaniu polskiej gospodarki. Fundusz przekazał Fundacji kwotę 255,3 mln USD.

Działania Fundacji koncentrują się na trzech głównych obszarach: (i) inicjatywach w zakresie edukacji, (ii) rozwoju społeczności lokalnych oraz (iii) upowszechnianiu polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji zadań związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną, której powierza zarządzanie danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizację pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji. Fundacja nie posiada udziałów ani nie sprawuje kontroli w organizacjach zewnętrznych zarządzających programami.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo (zwane dalej „Przedstawicielstwem”), którego celem jest promowanie Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o. (PAFPIO) jest osobno zarządzaną jednostką zależną Fundacji, zajmującą się udzielaniem pożyczek organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom i innym inicjatywom non-profit w Polsce. W dniu 31 maja 2011 r. Fundusz przekazał Fundacji 100% udziałów („Udziały”) PAFPIO w formie dotacji. PAFPIO jest niezależnie od Fundacji działającym podmiotem gospodarczym, a ponieważ Fundacja jest właścicielem wszystkich udziałów w PAFPIO, dane finansowe PAFPIO są skonsolidowane z danymi Fundacji, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”).

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Korporacja jest zobowiązana do prezentacji skonsolidowanych informacji o swojej sytuacji finansowej i działalności w podziale na grupy aktywów netto:

- **Aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom:** Granty dla Korporacji wykazuje się jako aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom, jeżeli zostały otrzymane na warunkach ustalonych przez Fundatora, które ograniczają możliwość dysponowania nimi. Wraz z ustaniem tych ograniczeń, tj. kiedy ich cel zostanie osiągnięty, aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom przeklasyfikowuje się do aktywów netto niepodlegających ograniczeniom i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako aktywa netto zwolnione z ograniczeń.
- **Aktywa netto niepodlegające ograniczeniom:** Do aktywów netto niepodlegających ograniczeniom zalicza się aktywa netto, których wykorzystanie nie jest ograniczone warunkami narzuconymi przez fundatora. Saldo aktywów netto otrzymanych od Funduszu, w tym uzyskane z nich przychody pomniejszone o koszty, sklasyfikowano jako aktywa niepodlegające ograniczeniom.

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku

3. PODSTAWOWE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

ZASADY KONSOLIDACJI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przygotowane zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych i zawiera dane finansowe Fundacji i PAFPIO, jej jedynej jednostki zależnej. Przy konsolidacji wyeliminowano wszystkie salda rozliczeń wzajemnych i transakcji zawartych między tymi jednostkami.

SZACUNKI

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, które wpływają na wartość wykazywanych aktywów i pasywów, na aktywa i zobowiązania warunkowe ujawnione na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również na wysokość przychodów i kosztów wykazywanych w okresie sprawozdawczym. Faktycznie osiągnięte wyniki mogą różnić się od wartości szacunkowych.

INWESTYCJE WYKAZYWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Korporacja ujmuje transakcje dotyczące inwestycji w dniu zawarcia transakcji. Przychody z tytułu odsetek i dywidend, niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności. Inwestycje Korporacji wchodzi w skład aktywów Fundacji. Korporacja korzysta z usług profesjonalnych firm inwestycyjnych i doradców, którzy zarządzają inwestycjami i nadzorują ich stan. Szczegółowy opis inwestycji Korporacji wykazanych w wartości godziwej znajduje się w Nocie 7.

Inwestycje Korporacji są wyceniane w wartości godziwej i ujawniane zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawioną w standardzie „Kodyfikacja Standardów Rachunkowości” (Accounting Standards Codification, ASC) temat 820, „Ujawnianie i Wycena Wartości Godziwej” opracowanego przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (Financial Accounting Standards Board). Hierarchia wartości godziwej określa wartość godziwą jako cenę możliwą do uzyskania w standardowej transakcji sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania, przeprowadzonej między uczestnikami rynku w dniu wyceny. Inwestycje Korporacji są klasyfikowane w ramach poziomu hierarchii wartości godziwej, która największą wartość przyznaje cenom notowań rynkowych z rynków aktywnych dla identycznych aktywów i zobowiązań (Poziom 1), a najmniejszą wartość danym wejściowym niemożliwym do uzyskania (Poziom 3). Poniżej przedstawiono trzy poziomy hierarchii wartości godziwej i ich zastosowanie do inwestycji Korporacji:

- **Poziom 1:** Ta metoda wykorzystuje jako dane wejściowe notowane, niekorygowane ceny identycznych aktywów lub zobowiązań z aktywnych rynków, do których jednostka ma dostęp na koniec okresu sprawozdawczego.
- **Poziom 2:** Dane wejściowe nie są cenami notowanymi na aktywnych rynkach, można je zaobserwować (bezpśrednio lub pośrednio) na rynku na koniec okresu sprawozdawczego, zaś wartość godziwą można ustalić przy użyciu modeli lub innych metod wyceny.
- **Poziom 3:** Dane wejściowe to informacje, których nie można zaobserwować na rynku, ponieważ dane aktywa lub zobowiązania nie są przedmiotem obrotu (lub obrót ten jest bardzo mały), a jednostka sprawozdawcza wykorzystuje szacunki i założenia dotyczące wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym założenia dotyczące ryzyka. Dane służące do ustalania wartości godziwej są w dużej mierze oparte o subiektywną ocenę. Ze względu na istotną niepewność tych szacunków wielkości te mogą znacząco różnić się od wartości wykorzystywanych w przypadku istnienia aktywnego rynku obrotu tymi aktywami i zobowiązaniami.

Poziom klasyfikacji instrumentu finansowego w ramach hierarchii wartości godziwej wyznacza się w oparciu o dane wejściowe najniższego szczebla, które mają istotny wpływ na wycenę wartości godziwej. Niektóre instrumenty wycenia się na podstawie wartości aktywów netto (NAV) jednostek inwestycyjnych. NAV wylicza się jako wartość aktywów stanowiących własność jednostki inwestycyjnej, pomniejszoną o jej zobowiązania, a następnie podzieloną przez liczbę istniejących udziałów lub jednostek uczestnictwa. Poniżej przedstawiono opis metod wyceny in-

strumentów wycenianych w wartości godziwej, z uwzględnieniem ogólnej klasyfikacji tych instrumentów zgodnie z hierarchią wartości godziwej:

- **Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu:** Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu (głównie papiery wartościowe emitowane przez polski rząd) wycenia się na podstawie kursu zamknięcia podawanego przez najważniejsze giełdy. Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz niektóre papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu należą do pierwszego poziomu hierarchii wartości godziwej.
- **Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa i papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu:** Są to publiczne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV przez podmioty zarządzające nimi. W przypadku publicznych funduszy inwestycyjnych wartość aktywów netto (NAV) stanowi cena notowana na aktywnym rynku, klasyfikowana na pierwszym poziomie hierarchii wartości godziwej.
- **Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa:** Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV przez podmioty zarządzające nimi. Wartość aktywów netto prywatnych funduszy inwestycyjnych klasyfikuje się na drugim poziomie hierarchii wartości godziwej, ponieważ ich cena jednostkowa nie jest ceną notowaną na aktywnym rynku, lecz wyliczaną w oparciu o inwestycje pozostające w obrocie na aktywnym rynku. Korporacja może umorzyć swoje inwestycje w dniu wyceny lub w krótkim terminie bez żadnych ograniczeń.
- **Inwestycje alternatywne:** Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV przez podmioty zarządzające nimi. Inwestycje uznane przez jednostkę zarządzającą za niemożliwe do upłynnienia i/lub nieposiadające łatwej do sprawdzenia wartości rynkowej wycenia się na podstawie bieżących szacunków dokonanych przez zarządców jednostek inwestycyjnych. Metody wyceny i dane wsadowe ustala zarządzający jednostką inwestycyjną. Inwestycje alternatywne klasyfikuje się na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, do ekwiwalentów środków pieniężnych Korporacja zalicza wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy na dzień zakupu.

DOTACJE I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOTACJI

Dotacje są ujmowane jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z chwilą zatwierdzenia zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z beneficjentem oraz podpisania umowy dotacji przez strony.

OTRZYMANE GRANTY

Otrzymane granty są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako przychód w okresie, w którym została zawarta umowa grantu, jeżeli darczyńca nie ustanowił żadnych warunków lub w przypadku, gdy warunki zostały nałożone, ale prawdopodobieństwo, że Korporacja ich nie spełni, jest niewielkie.

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I DYWIDEND

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane na zasadzie memoriałowej. Przychody z tytułu dywidendy są ujmowane w okresie, w którym przypada dzień nabycia praw do dywidendy, jeżeli Korporacja była w posiadaniu danego papieru wartościowego na dzień ich ujęcia.

WALUTA OBCA

Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Korporacji jest dolar amerykański (USD). Walutą funkcjonalną Przedstawicielstwa Fundacji i PAFPIO jest polski złoty (PLN). Przychody i koszty denominowane w PLN przeliczane są

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku

na USD w ciągu roku po aktualnych kursach wymiany. Aktywa i zobowiązania denominowane w PLN przelicza się na koniec roku po kursie nad dzień bilansowy. Korekty z przeszacowania i przeliczenia ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

USŁUGI ŚWIADCZONE BEZPŁATNIE

Amerykańscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Osoby te poświęcają Korporacji znaczną ilość czasu. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu takich nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Przewodniczący Rady Dyrektorów Korporacji („Przewodniczący”) otrzymuje honorarium z tytułu pełnienia swojej funkcji. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji, niebędący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za wsparcie merytoryczne i konsultacje na rzecz Korporacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2014 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów oraz Przewodniczącego wyniosło 41.760 USD.

AMORTYZACJA

Grunt i środki trwałe są początkowo wykazywane w cenie nabycia. Wszelkie środki trwałe oprócz gruntu, który nie podlega amortyzacji, amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie użyteczności w następujący sposób: podniesienie wartości gruntu - 15 lat, budynki - 39 lat, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, meble i samochody - od trzech do pięciu lat.

KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia poniesione w związku z działalnością Korporacji, koszty administracyjne i podatek dochodowy płacony przez PAFPIO oraz odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek są klasyfikowane jako koszty działalności operacyjnej.

RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez kontrahenta. O ile odpowiednie dokumenty nie stanowią inaczej, Korporacja nie wymaga zabezpieczenia instrumentów finansowych ani kredytów, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2014 r. w Korporacji występowała ekspozycja kredytowa wynikająca z instrumentów dłużnych wchodzących w skład jej portfela inwestycyjnego oraz z pożyczek udzielonych przez PAFPIO. Maksymalny poziom ryzyka poniesienia strat na tych aktywach odzwierciedlają odpowiednie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

4. SUBDOTACJE Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz w porozumieniu z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz zwrócił 120 mln USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł pozostałe aktywa do Fundacji. Zgodnie z umową dotacji podpisaną między Funduszem a Fundacją („Umowa Dotacji”), Fundusz wniósł 255,3 mln USD („Fundusz Wieczysty”), które zostały zaksięgowane jako aktywa netto niepodlegające ograniczeniom. W roku 2011 zmieniono Umowę Dotacji zawartą między Funduszem a Fundacją. Na mocy wprowadzonych zmian Umowa Dotacji utraciła moc, z wyjątkiem pewnych postanowień, które pozostały w mocy po jej rozwiązaniu, w tym postanowienia, że Rząd Stanów Zjednoczonych ma prawo zażądać od Fundacji zwrotu lub przekazania całości lub dowolnej części Funduszu Wieczystego, łącznie z wygenerowanym z niego zyskiem, do Skarbu Państwa USA, jeżeli uzna, że Fundacja dotowała lub w inny sposób finansowała działalność niezgodną z prawem.

5. GRANT FUNDACJI BILLA I MELINDY GATESÓW

W marcu 2009 roku w ramach Programu Globalnego Rozwoju Fundacja Gatesów przyznała Fundacji grant w wysokości 28 mln USD na okres pięciu lat od 1 kwietnia 2009 do 31 marca 2014 roku. W roku 2012 okres ten wydłużono do 31 marca 2015 roku („Grant Programu Bibliotecznego”). Fundusze otrzymane z Grantu Programu Bibliotecznego, w tym kwoty dodatkowe, takie jak odsetki z lokat pieniężnych Fundacji, zostaną przeznaczone wyłącznie na wdrażanie programu mającego na celu zwiększenie dostępu do komputerów i Internetu w polskich bibliotekach publicznych na terenach wiejskich („Program Biblioteczny”). Grant Programu Bibliotecznego został wykazany jako aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom w momencie podpisania umowy i był przenoszony do aktywów netto niepodlegających ograniczeniom i wykazywany w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako aktywa netto zwolnione z ograniczeń w miarę wypłaty funduszy na Program Biblioteczny. Do dnia 31 grudnia 2014 r. Fundacja otrzymała 28,0 mln USD z Fundacji Gatesów w ramach Grantu Programu Bibliotecznego, który został w pełni wykorzystany na realizację Programu Bibliotecznego.

6. INWESTYCJE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Opis metodologii i założeń wykorzystanych do ustalenia wartości godziwej inwestycji Korporacji znajduje się powyżej, w Nocie 3 „Inwestycje wykazywane w wartości godziwej”. Koszt, wartość godziwą i skumulowane niezrealizowane zyski (straty) z inwestycji na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

	Koszt		Wartość godziwa		Skumulowany niezrealizowany wzrost (spadek) wartości
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD	31.944.781	USD	62.541.153	USD 30.596.372
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		71.371.461		78.709.021	7.337.560
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		15.000.606		21.607.960	6.607.354
Inwestycje alternatywne		59.035.386		71.409.660	12.374.274
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		17.371.380		14.767.279	(2.604.101)
Publiczne fundusze inwestycyjne – papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		702.158		693.595	(8.563)
	USD	195.425.772	USD	249.728.668	USD 54.302.896

Niezrealizowany i zrealizowany wzrost (spadek) wartości inwestycji oraz zrealizowany zysk netto z inwestycji za rok zakończony 31 grudnia 2014 przedstawia poniższa tabela.

	Niezrealizowany wzrost (spadek) wartości		Zrealizowany zysk netto / (strata)	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD	(476.481)	USD	4.215.487
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		(3.700.402)		4.079.467
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		(449.565)		-
Inwestycje alternatywne		769.370		(127.927)
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		(1.648.209)		430.103
Publiczne fundusze inwestycyjne – papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		(2.645)		1.682
	USD	(5.507.932)	USD	8.598.812

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku

W tabeli poniżej przedstawiono inwestycje Korporacji na dzień 31 grudnia 2014, wykazywane w wartości godziwej w poszczególnych okresach rozliczeniowych, według poziomów hierarchii opisanych w Nocie 3:

	Wartość godziwa na koniec okresu sprawozdawczego							
	Ceny identycznych aktywów notowane na aktywnych rynkach (Poziom 1)		Inne znaczące obserwowalne dane (Poziom 2)		Znaczące nieobserwowalne dane (Poziom 3)		Razem	
	USD		USD		USD		USD	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD	62.541.153	USD	-	USD	-	USD	2.541.153
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		78.709.021		-		-		78.709.021
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		-		21.607.960		-		21.607.960
Inwestycje alternatywne		-		-		71.409.660		71.409.660
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		14.767.279		-		-		14.767.279
Publiczne fundusze inwestycyjne – papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		693.595		-		-		693.595
	USD	156.711.048	USD	21.607.960	USD	71.409.660	USD	249.728.668
% sumy		62.7%		8.7%		28.6%		100.0%

W roku zakończonym 31 grudnia 2014 nie nastąpiło przeniesienie inwestycji między poziomami 1, 2 i 3.

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie zmian wartości godziwej inwestycji alternatywnych Korporacji z poziomu 3 na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Wartość godziwa na początek okresu	Zrealizowana strata netto	Niezrealizowany wzrost wartości netto	Nabycia	Sprzedaż	Wartość godziwa na koniec okresu	Skumulowany niezrealizowany wzrost wartości na koniec roku
\$ 72.365.808	\$ (127.927)	\$ 769.370	\$ 866.298	\$ (2.463.889)	\$ 71.403.315	\$ 12.374.274

Zrealizowany zysk netto i niezrealizowany spadek wartości netto dla inwestycji z poziomu 3 ujęto w odpowiednich pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z działalności.

Przychody z odsetek i dywidendy wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności obejmują kwotę ok. 2,7 mln USD stanowiącą dywidendę przekazaną przez fundusze inwestycyjne zarządzające aktywami Korporacji.

W tabeli poniżej przedstawiono informacje o inwestycjach Korporacji z poziomów 2 i 3, wycenionych ze względów praktycznych metodą wartości aktywów netto funduszy inwestycyjnych (NAV), sklasyfikowanych według strategii inwestycyjnej, na dzień 31 grudnia 2014 roku.

	Wartość godziwa	Częstotliwość wykupu	Okres od powiadomienia do wykupu	
<u>Poziom 2:</u>				
Międzynarodowe	USD 21.607.960	Codziennie	10 dni roboczych	(a)
<u>Poziom 3:</u>				
Multi-strategy	41.547.751	Kwartalnie/w ciągu roku	45-90 dni	(b)
Rynki wschodzące	14.643.266	Miesięcznie	6-30 dni	(c)
Event driven	8.271.713	Powyżej 1 roku	90 dni	(d)
Fundusze long/short	5.591.636	Miesięcznie	15 dni	(e)
Private equity	1.355.293	Niepodlegające możliwości wykupu	Nie dotyczy	(f)
	71.409.659			
	USD 93.017.619			

Uwaga: Poza pozycjami przedstawionymi w notcie (f) poniżej Korporacja nie posiada niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych.

a) Międzynarodowe: Kategoria obejmuje jeden fundusz, którego celem jest osiągnięcie długotrwałego wzrostu głównie poprzez inwestowanie w zróżnicowany portfel papierów wartościowych spółek mających siedzibę poza Stanami Zjednoczonymi. Fundusz inwestuje głównie na ustabilizowanych rynkach międzynarodowych; część jego aktywów może być jednak inwestowana na rynkach wschodzących.

(b) Multi-strategy: Do tej kategorii należą alternatywne fundusze inwestycyjne realizujące różnorodne strategie inwestowania, w tym long/short equity, event driven, kredytowe, merger arbitrage, aktywa zagrożone i transakcje prywatne, przede wszystkim z Ameryki Północnej, Europy i Azji (78% tej kategorii) oraz globalne strategie obrotu towarami i instrumentami pochodnymi (21% kategorii). 17% tej kategorii stanowią inwestycje niepodlegające obecnie możliwości wykupu, ponieważ jednostka zarządzająca inwestycją wymaga od inwestora okresu trzech lat do ich pełnego umorzenia.

(c) Rynki wschodzące: Ta kategoria obejmuje dwa alternatywne fundusze inwestycyjne realizujące wyłącznie strategię long equity i inwestujące na rynkach wschodzących. Jeden z funduszy, stanowiący 54% tej kategorii, inwestuje wyłącznie w regionie Azji i Pacyfiku z wyłączeniem Japonii, głównie na rynkach wschodzących, ale rozważa również inwestycje w Australii i Nowej Zelandii. Drugi fundusz, z udziałem 46% w tej kategorii, inwestuje w papiery wartościowe spółek o małej i średniej kapitalizacji rynkowej na rynkach wschodzących.

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku

(d) Event driven: Ta kategoria obejmuje jeden fundusz, który inwestuje we wszelkie rodzaje papierów wartościowych z ekspozycją na kapitał i/lub inwestycje kredytowe, w tym aktywa zagrożone, przede wszystkim na rozwiniętych rynkach Ameryki Północnej i Europy.

(e) Fundusze long/short equity: Do tej kategorii należy jeden alternatywny fundusz inwestycyjny nastawiony na generowanie zysków o charakterze kapitałowym o niskiej korelacji z rynkami kapitałowymi oraz na inne inwestycje alternatywne w formie amerykańskich i międzynarodowych papierów dłużnych, instrumentów kapitałowych i pochodnych.

(f) Private equity: Do tej kategorii należy jedna inwestycja w funduszu private equity, inwestującym w sektor energetyczny w Ameryce Północnej. Na dzień 31 grudnia 2014 r. zobowiązania inwestycyjne Fundacji dotyczące tego funduszu wynosiły 3,1 mln USD. Fundusz nie zapewnia możliwości wykupu.

7. GRUNTY I ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2014 r. na grunty i środki trwałe składały się

Grunty	USD	1.913.359
Podniesienie wartości gruntu		174.158
Budynek		2.769.692
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie		154.863
Umeblowanie i wyposażenie		270.815
Samochody		76.196
		5.359.083
Minus umorzenie i amortyzacja		600.424
Wartość księgowa netto	USD	4.758.659

8. POŻYCZKI I ODPISY AKTUALIZUJĄCE WARTOŚĆ POŻYCZEK

Pożyczki udzielane są przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich [PAFPIO] i wykazywane w pozostałej do spłaty kwocie kapitału z naliczonymi odsetkami, pomniejszonej o wartość odpisu na wypadek nieściągalności pożyczki. Odsetki od pożyczek ujmują się w przychodach i wylicza na podstawie pozostałych do spłaty kwot kapitału przy zastosowaniu odpowiedniej stawki. Z naliczania odsetek rezygnuje się w momencie wypowiedzenia umowy pożyczki lub powstania wątpliwości co do jej ściągalności.

Odpis aktualizujący wartość pożyczek jest utrzymywany na takim poziomie ustalonym przez kierownictwo PAFPIO, żeby jego wartość wystarczała do pokrycia potencjalnych strat w portfelu pożyczek. Wartość tę ustala się na podstawie ryzyka straty związanego z sytuacją konkretnego pożyczkobiorcy, w tym z jego sytuacją finansową, historią spłaty zobowiązań i wartością zabezpieczeń, a także innych czynników i szacunków, które podlegają zmianie w miarę upływu czasu. Szacunki ryzyka straty oraz wysokości odpisu od pożyczki mają charakter subiektywny, a ostateczna wysokość strat może się od nich różnić. Wartości szacunkowe podlegają okresowym przeglądom, których dokonuje kierownictwo PAFPIO. Niezbędne korekty ujmują się w okresach, w których kierownictwo otrzymało informację o konieczności ich wprowadzenia. Odpis aktualizujący wartość pożyczek zwiększa się o rezerwy księgowane w ciężar kosztów operacyjnych i zmniejsza o odpisy po uwzględnieniu kwot odzyskanych. Działania windykacyjne kontynuują się po spisaniu pożyczki w straty przez kierownictwo PAFPIO, co umożliwia odzyskania należnych kwot.

Zmiany stanu odpisu aktualizującego wartość pożyczek ujętego przez PAFPIO za rok zakończony 31 grudnia 2014:

Bilans otwarcia	USD	260.371
Dodatkowy odpis aktualizujący odniesiony w koszty operacyjne netto		274.322
Odzyskane pożyczki uprzednio objęte odpisem aktualizacyjnym		(16.874)
Pożyczki spisane		(108.950)
Korekta z tytułu przewalutowania		(43.659)
Bilans zamknięcia	USD	365.210

9. ZOBOWIĄZANIA

Na dzień 31 grudnia 2014 r. Korporacja zatwierdziła 17 programów o łącznej wartości 20,2 mln USD, których realizacja była uwarunkowana zakończeniem negocjacji dotyczących dotacji i podpisaniem umowy dotacji satysfakcjonującej strony. Po 31 grudnia 2014 roku Korporacja podpisała umowy dotacji dotyczące tych programów w łącznej kwocie 9,2 mln USD.

10. KWESTIE PODATKOWE

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI

W Stanach Zjednoczonych Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie artykułu 501(c)(3) amerykańskiego Kodeksu Podatkowego (Internal Revenue Code) i została sklasyfikowana jako podmiot niebędący prywatną fundacją w rozumieniu artykułu 509(a)(1) Kodeksu. Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

POLSKA

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce. PAFPIO jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. W roku zakończonym 31 grudnia 2014 r., podatek dochodowy PAFPIO wyniósł 42.653 USD i został ujęty w kosztach operacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

11. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Korporacja oceniła wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego do dnia 30 kwietnia 2015 r., czyli daty sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, i uznała, że nie wystąpiły żadne dodatkowe zdarzenia wymagające uwzględnienia w formie korekt lub ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2014.

RADA DYREKTORÓW

* stan na czerwiec 2015

ANDREW NAGORSKI - PRZEWODNICZĄCY

Wielokrotnie nagradzany dziennikarz i pisarz, były korespondent zagraniczny i Szef Redakcji (Senior Editor) Newsweek International

JOHN P. BIRKELUND - *Przewodniczący do maja 2012, obecnie: Chairman Emeritus*

Senior Advisor Saratoga Partners, były Przewodniczący Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

MAREK BELKA (*do czerwca 2010*)

Były Premier RP, były Sekretarz Komisji Gospodarczej ONZ dla Europy, były Dyrektor Departamentu Europejskiego Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Prezes Narodowego Banku Polskiego

JOSEPH C. BELL

Senior Partner w Hogan Lovells

ALFRED B. BIEĆ

Były Podsekretarz Stanu w Urzędzie Rady Ministrów, Sekretarz KERM, były Prezes Zarządu Banku PEKAO Nowy Jork i Banku Pocztowego

FREDERICK M. BOHEN

Były Wiceprezydent i Dyrektor Zarządzający, Uniwersytet Rockefellera

MICHAŁ BONI (*do stycznia 2008*)

Posel do Parlamentu Europejskiego, były Minister Administracji i Cyfryzacji, były Minister Pracy, ekspert ds. rynku pracy i polityki społecznej

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI

Były Doradca Prezydenta USA ds. Bezpieczeństwa Narodowego, Doradca w Centrum Studiów Strategicznych i Międzynarodowych, były Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

ROBERT G. FARIS

Przewodniczący Rady Dyrektorów Enterprise Investors Corporation, były Prezes i Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

ANNA FORMALCZYK

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

CHRISTOPHER HILL

Dziekan Josef Korbel School of International Studies, University of Denver, były Ambasador w Iraku, Korei, Polsce, Macedonii, były specjalny wysłannik w czasie kryzysu w Kosowie, były zastępca sekretarza stanu ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku, przewodniczący delegacji USA na forum rozmów sześciostronnych w sprawie programu nuklearnego Korei Północnej

GEOFFREY HOGUET

Członek Zarządu GRH Holdings, LLC

ALEKSANDER KOJ – *do listopada 2010, obecnie: Director Emeritus*

Profesor w Instytucie Biologii Molekularnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, były rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego

JERZY KOŹMIŃSKI

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

DAVID NIEMIEC

Senior Advisor Saratoga Partners

NICHOLAS A. REY

Były Ambasador USA w Polsce, Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI

Rektor Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

CARLA H. SKODINSKI

Wiceprezes i Dyrektor Inwestycyjny, KCM, LLC

AMBASADOR USA W POLSCE, UCZESTNICZĄCY W PRACACH RADY DYREKTORÓW

STEPHEN D. MULL

ZARZĄD I PRACOWNICY

* stan na czerwiec 2015

Prezes Fundacji

JERZY KOŹMIŃSKI

Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce

GRZEGORZ JĘDRYS

Dyrektorzy Programowi:

RADOSŁAW JASIŃSKI

RENATA KOŹLICKA-GLIŃSKA

KATARZYNA MANISZEWSKA

JOANNA LEMPART-WINNICKA

Kierownicy Programowi:

MIROSŁAW CZYŻEWSKI

AGNIESZKA MAZUR

KATARZYNA ŚWIĄTKIEWICZ

Główna Księgowa

AGNIESZKA KWIATKOWSKA

Kontroler Finansowy Programów

MIRA OSIECKA

Specjalista ds. Public Relations

PRZEMYSŁAW ZAROŃ

Koordynator Programowy

KALINA GRZESZUK-ZAJĄCZKOWSKA

Księgowość

GRAŻYNA SKRZYPIEC

Asystenci / Administracja:

JOANNA RECHNIO

JUSTYNA FLORCZAK

TOMASZ WOJCIECHOWSKI

Dyrektor Finansowy i Sekretarz Rady

Dyrektorów

NORMAN E. HASLUN III

Starszy Konsultant

C. DOUGLAS ADES

Analityk Finansowy

GRZEGORZ BORCZYK

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

410 Park Avenue, 15th Floor
New York, NY 10022, USA

PRZEDSTAWICIELSTWO W POLSCE

ul. Królowej Marysieńki 48
02-954 Warszawa
tel. (48 22) 550-28-00
fax (48 22) 550-28-01
e-mail: paff@pafw.pl
www.pafw.pl